

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení systému odpadového hospodářství obce
a jeho vliv na produkci a separaci komunálních odpadů**

Bc. Radim Jurůj

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Radim Jurůj

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení systému odpadového hospodářství obce a jeho vliv na produkci a separaci komunálních odpadů

Název anglicky

Assessment of the Waste Management System of the Municipality and his Influence of the Production and Separation of Municipal Waste

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy současného stavu odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka zhodnotit možnosti změny financování stávajícího systému provozu shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a navrhnout možná opatření vedoucí ke snížení produkce komunálního odpadu a k poklesu výdajů obce na odpadové hospodářství.

Metodika

Teoretický základ diplomové práce bude vytvořen na základě kompilace poznatků z odborné literatury, aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na produkci a separaci komunálních odpadů a na oblast příjmů a výdajů rozpočtu obce, které se vztahují k odpadovému hospodářství dané obce.

Vlastní zhodnocení současného stavu bude provedeno pomocí údajů, které poskytl obecní úřad Dlouhá Loučka a ostatní zainteresované subjekty a osoby. Na základě provedených analýz bude určena skutečná úroveň celkového vlivu místního poplatku na regulaci produkce odpadu a následně budou navržena možná opatření vedoucí ke snížení produkce komunálního odpadu a k poklesu výdajů obce na odpadové hospodářství.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, odpadové hospodářství, rozpočet, místní poplatky, příjmy, výdaje, komunální odpad

Doporučené zdroje informací

ČESKO. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů ČR.

EUROPEAN COMMISSION. Environment. Being wise with waste: the EU's approach to waste management [online]. Luxembourg: Publ. Off. of the European Union, 2010.

ISBN 978-927-9142-970. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/WASTE%20BROCHURE.pdf>

GIRLING, Richard. Rubbish: Dirt on our hands and crisis ahead. London: Eden project, 2005. ISBN: 1903919444.

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.

PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. Veřejné finance a daně v České republice. Plzeň: Nava, 2010.

ISBN 978-80-7211-360-6.

PELC, Vladimír. Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů. 1. vyd.

Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-150-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené

vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Kukalová, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 7. 8. 2017

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení systému odpadového hospodářství obce a jeho vliv na produkci a separaci komunálních odpadů" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 2. 2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Gabriele Kukalové, Ph.D., MBA za odborné vedení diplomové práce včetně cenných připomínek, dále pak Mgr. Liboru Cachovi, starostovi obce Dlouhá Loučka za otevřený přístup k informacím, ze kterých jsem čerpal při zpracovávání diplomové práce.

Zhodnocení systému odpadového hospodářství obce a jeho vliv na produkci a separaci komunálních odpadů

Abstrakt

Diplomová práce detekuje fenomén globální společnosti, kterým bezesporu ochrana životního prostředí je. Aktuálně přibližuje vize, směry a cíle Evropské unie v otázkách ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje, kterých má být dosaženo sjednocením evropské a národní legislativy, mimo jiné i v problematice odpadového hospodářství.

Cílem diplomové práce je na základě analýzy současného stavu odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka zhodnotit možnosti změny financování stávajícího systému provozu shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a navrhnout možná opatření vedoucí ke snížení produkce komunálního odpadu a k poklesu výdajů obce na odpadové hospodářství.

Teoretická část je zaměřena na vymezení hlavních strategických cílů ČR v dané problematice, legislativního rámce, kompetentnost jednotlivých orgánů a institucí, se zaměřením na problematiku odpadového hospodářství municipalit a zejména financování. V analytické části je na základě studia relevantních teoretických podkladů a získaných konkrétních údajů a dat týkajících se obce Dlouhá Loučka provedeno zhodnocení celkové úrovně odpadového hospodářství obce s konkrétními finančními dopady na rozpočet obce a následně jsou navržena konkrétní opatření.

Klíčová slova:

obec, odpadové hospodářství, rozpočet, místní poplatek, příjmy, výdaje, komunální odpad

Assessment of the Waste Management System of the Municipality and his Influence of the Production and Separation of Municipal Wastes

Abstract

The thesis senses the phenomenon of global society which no doubt the environment protection is. It outlines topically the visions, trends and aims of the European Union in questions of environment protection and sustainable development. They are to be reached by unification of European and national legislation, among others also in problems of waste management.

The aim of the thesis is to evaluate a possibility of an alteration in funding the present system of collecting, pickup, transport, sorting, exploiting and disposal of residential waste and to suggest possible measures leading to reducing the production of the residential waste and to lessening the costs of the waste management in the village.

The theoretical part focuses on defining the main strategic aims of the Czech Republic in the given problems and the legal framework, on competence of individual bodies and institutions with the aim at the problems of waste management of municipalities and funding in particular. In the analytical part, an overall level of waste management of the village Dlouhá Loučka is assessed based on relevant theoretical bases and on gained actual data related to the village and with actual financial impact on the village budget. Subsequently, some specific measures are suggested.

Key words:

village, waste management, budget, local fee, incomes, expenditures, residential waste

Obsah

1 Úvod	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Strategie „Evropa 2020“	18
3.2 Nakládání s odpady v ČR.....	21
3.2.1 Legislativní rámec.....	21
3.2.2 Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024.....	22
3.3 Úloha samosprávy a výkon státní správy v odpadovém hospodářství.....	23
3.3.1 Obec a obecní úřady	24
3.4 Územní samospráva	25
3.4.1 Členění obcí	26
3.4.2 Samostatná působnost.....	26
3.5 Financování územní samosprávy	28
3.5.1 Rozpočet obce.....	29
3.5.2 Rozpočtový proces.....	29
3.5.3 Rozpočtová skladba	30
3.5.4 Struktura rozpočtu.....	31
3.5.5 Příjmy rozpočtů územních samosprávných celků	32
3.6 Odpadové hospodářství obce	37
3.6.1 Zákonné vymezení.....	37
3.6.2 Formy financování systému odpadového hospodářství obce	39
3.7 Komunální odpad	41
3.7.1 Třídění komunálního odpadu.....	41
3.7.2 Využitelné složky	42
3.7.3 Produkce komunálního odpadu	43
4 Analytická část	47
4.1 Charakteristika obce Dlouhá Loučka	47
4.1.1 Historie a současnost obce	47
4.2 Rozpočet obce Dlouhá Loučka	49
4.2.1 Daňové příjmy	50
4.2.3 Závěrečný účet a přezkum hospodaření obce	55
4.3 Systém odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka.....	55
4.3.1 Produkce a struktura komunálního odpadu v obci.....	59
4.3.2 Měrná produkce odpadu KO a SKO.....	60

4.3.3	Výtěžnost tříděného sběru.....	61
4.3.4	Porovnání produkce a složení odpadu	62
4.4	Ekonomické prvky odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka.....	64
4.4.1	EKO-KOM.....	67
4.4.2	Možnosti třídění bez přímého finančního zhodnocení.....	72
5	Výsledky a doporučení.....	74
5.1	Rozpočet obce	74
5.2	Odpadové hospodářství obce.....	75
5.2.1	System odpadového hospodářství obce	75
5.2.2	Produkce a skladba komunálního odpadu v obci.....	77
5.3	Výsledky ekonomické analýzy odpadového hospodářství obce	78
5.4	Navrhovaná opatření, přínosy a náklady.....	79
5.4.1	Navrhovaná opatření	79
5.4.2	Predikce přínosů a nákladů systémové změny.....	83
5.4.3	Struktura beneficentů	84
6	Závěr.....	87
	Seznam použitých zkratk	91
	Seznam použitých zdrojů.....	92

Seznam grafů

Graf 1: Daňové příjmy obce od 1. 1. 2017	33
Graf 2: Skladba komunálního odpadu v tunách, v roce 2015.....	44
Graf 3: Vývoj produkce komunálních odpadů v ČR	45
Graf 4: Odlišnosti ve statistickém vykazování v roce 2013	46
Graf 5: Vývoj příjmů z místního poplatku v obci Dlouhá Loučka.....	52
Graf 6: Vývoj rozpočtu obce Dlouhá Loučka v letech 2011 – 2017	54
Graf 7: Měrná produkce SKO v obci Dlouhá Loučka v letech 2013 - 2016	60
Graf 8: Skladba komunálního odpadu v obci Dlouhá Loučka v roce 2016.....	61
Graf 9: Vývoj výtěžnosti tříděného sběru v obci Dlouhá Loučka	62
Graf 10: Porovnání výtěžnosti tříděného sběru v roce 2016	63
Graf 11: Vývoj celkových výdajů na systém odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka	65
Graf 12: Vývoj příjmů za zpětný odběr a využití odpadů v obci Dlouhá Loučka.....	69
Graf 13: Vývoj příjmů a výdajů v systému nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka	76

Seznam schémat

Schéma 1: Navrhovaná opatření	79
-------------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Struktura třídění rozpočtu	32
Tabulka 2: Historický vývoj počtu obyvatel v obci Dlouhá Loučka	48
Tabulka 3: Rozpočet obce Dlouhá Loučka 2016.....	49
Tabulka 4: Daňové příjmy obce Dlouhá Loučka v roce 2016	50
Tabulka 5: Produkce jednotlivých druhů odpadu v obci Dlouhá Loučka 2015 - 2016	59
Tabulka 6: Celková produkce komunálních odpadů v ČR 2009–2015	62
Tabulka 7: Podklady pro výpočet odměny za zajištění míst zpětného odběru	70
Tabulka 8: Výše odměny za obsluhu míst zpětného odběru a limity	70

Tabulka 9: Ceník odměn za zajištění využití odpadů z obalů.....	71
Tabulka 10: Standardy složení KO a podílu obalové složky, odděleně sbírané využitelné složky	71
Tabulka 11: Harmonogram postupně zaváděných změn	82
Tabulka 12: Komparace aktuálních a budoucích příjmů a výdajů, 2016 - 2018	82
Tabulka 13: Predikce nákladů a příjmů při zvýšení výtěžnosti tříděného sběru v roce 2017 až 2019	84

1 Úvod

Bude-li respektován vývoj počtu obyvatel planety a prognóza vývoje do roku 2050, kdy by měl počet obyvatel planety přesáhnout 9 miliard, je nevyhnutelné globálně a především efektivně řešit problematiku ochrany životního prostředí s ohledem na ekologické limity planety.

Toto si plně uvědomuje i Evropská unie, která své ambiciózní cíle pro příští desetiletí, mimo jiné i v otázkách ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje, shrnula ve strategii růstu Evropa 2020. Členské státy Evropské unie pak tyto cíle realizují postupným zaváděním vnitrostátních reforem.

Cíle vycházející z Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024 jsou jednoznačné a neúprosné. Současný stav odpadového hospodářství, legislativy a zejména odpovědnosti municipalit v dané problematice si žádají bezodkladné a efektivní řešení. Kroky vedoucí k úspěšnému splnění vytyčených cílů budou mít významný dopad na obecní rozpočty.

Odpadové hospodářství je odvětví, které se stále vyvíjí a to nejen z důvodu požadavků evropské a národní legislativy, ale také v důsledku technologických a organizačních změn a inovací.

V současnosti se obce snaží hledat nejefektivnější způsoby řešení v oblasti nakládání s odpady a financování odpadového hospodářství. Jedná se o komplexní záležitost, která musí počítat s různými faktory a problémy. Mezi nejdiskutovanější témata v České republice patří vysoká měrná produkce odpadů, velký podíl skládkovaného odpadu a neefektivní využití druhotných surovin a s tím související nízká úroveň recyklace. Všechny tyto faktory přímo ovlivňují úroveň znečištění životního prostředí, proto je důležité zvážit, který systém odpadového hospodářství nabízí efektivní řešení této problematiky.

Náklady na odpadové hospodářství obcí jsou jednou z důležitých položek všech obecních rozpočtů. Zákon o odpadech ukládá obcím povinnost odstraňovat komunální odpad a tato povinnost představuje pro většinu obcí velkou rozpočtovou zátěž. Nesystémové a neefektivní odpadové hospodářství municipalit v konečném důsledku bude mít velmi významný dopad na rozpočty obcí.

Příjmy obcí v odpadovém hospodářství jsou tvořeny poplatky od občanů, platbami právnických osob zapojených do systému obce, případně tržbou za prodej druhotných surovin. Další položkou jsou odměny systému EKO-KOM za třídění obalových odpadů v rámci tříděného sběru a případně úspora nákladů či platby kolektivních systémů zpětného odběru elektrozařízení a baterií. Ostatní finanční zdroje pro rozvoj odpadového hospodářství obcí mohou plynout z veřejných finančních podpor.

Pro obce je nejdiskutovanější tzv. komunální odpad, který produkuje každý občan. Cílem je proto vytvoření efektivně fungujícího systému, který bude maximálně motivovat každého občana prioritně k neprodukcí odpadů, sekundárně k separaci odpadu a jeho využitelnosti, tedy ke snížení nákladů na likvidaci.

Ideální řešení společnost již zná - odpad neprodukovat, a když přece jen vznikne, tak maximálně využít jeho potenciál. Inspiraci globální společnost našla v samotné přírodě, ta totiž pojem odpad nezná, vše co sama vyprodukuje, dokáže maximálně a beze zbytku využít ve svůj prospěch. Otázkou zůstává jak efektivně a co nejrychleji na tento, pro životní prostředí prospěšný, systém přejít.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy současného stavu odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka zhodnotit možnosti změny financování stávajícího systému provozu shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a navrhnout opatření, která budou pozitivně motivovat občany obce k důslednější separaci odpadů, zejména biologicky rozložitelného odpadu.

2.2 Metodika

Teoretická část bude věnována deskripci a utřídění zkoumané problematiky, při zpracování bude využito metod práce s literaturou, internetovými zdroji a relevantními právními předpisy. Primárním zdrojem informací použitých pro tvorbu teoretické části práce budou dokumenty Evropské unie, státních úřadů, programová prohlášení vlády a prohlášení zainteresovaných stran, dále odborné publikace zabývající se odpadovou problematikou, územním členěním státu, územní samosprávou a financováním samosprávy a legislativními dokumenty, především ve formě zákonů a vyhlášek platných na území České republiky, včetně klíčových tzv. Rámcových směrnic platných v rámci celé Evropské unie.

Metoda strukturování rozdělí jednotlivé části teoretických východisek do logicky navazujících dílčích skupin, v rámci kterých bude rozveden význam ochrany životního prostředí, problematika produkce odpadů, cíle a plány České republiky, odpovědnost institucí, role územní samosprávy v problematice odpadového hospodářství a financování municipalit. Charakteristika povinností obce jako původce odpadu, hierarchie nakládání s odpady, legislativní vymezení problematiky, včetně popisu komunálního odpadu, kategorizace, skladby a využitelnosti jednotlivých složek odpadu, včetně uvedení statistických údajů, bude neoddělitelnou součástí práce. Stejně jako vymezení forem a způsobů financování odpadového hospodářství, nákladovosti odpadové problematiky municipalit s dopadem na rozpočet obce, zejména na příjmovou a výdajovou stránku a obecně i problematiku výběru poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

V analytické části diplomové práce bude využito zejména analytických metod. Při sběru dat a informací bude využito i nestrukturovaných rozhovorů, které budou vedeny se starostou obce Dlouhá Loučka, Mgr. Liborem Cachem a administrativní pracovnící Lenkou Sotolářovou při osobních návštěvách Obecního úřadu Dlouhá Loučka. Dále diskusí s občany obce Dlouhá Loučka, ale i se zástupci partnerský firem: Technické služby Moravská Třebová s.r.o., P-D Refractories CZ a.s., skládka Březinka, LIKO Svitavy a.s. a Hanácká zemědělská a.s. Jevíčko, které spolupracují s obcí Dlouhá Loučka na systému odpadového hospodářství a v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska představují klíčové hráče.

Analytická část, ve svých jednotlivých kapitolách, bude navazovat na teoretickou část, kterou rozvádí do konkrétních reálných souvislostí vztahujících se k obci Dlouhá Loučka, rozpočtu obce, systému provozovaného odpadového hospodářství a jeho nákladovosti. Podrobně bude analyzován rozpočet obce na vybraných příjmových a výdajových položkách, které mají přímou vazbu na financování systému nakládání s odpady v obci. Analýza bude zaměřena na místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, jeho formu, zavedení a výši. Nejvíce pozornosti bude věnováno samotnému systému nakládání s odpady jeho funkčnosti a efektivnosti, dále výpočtu celkové produkce komunálního odpadu v obci, skladbě odpadu a využitelnosti sběru tříděného odpadu.

Metody komparace bude užito k porovnání celkové produkce komunálního odpadu, produkce směsného komunálního odpadu, měrné produkce, složení a výtěžnosti sběru tříděných složek v obci Dlouhá Loučka s celorepublikovými statistickými daty zveřejňovanými Českým statistickým úřadem (ČSÚ) a Ministerstvem životního prostředí (MŽP) společně s Českou informační agenturou životního prostředí (CENIA).

Systém odpadového hospodářství bude komplexně hodnocen z hledisek funkčnosti, finanční nákladovosti, kvantitativní i kvalitativní stránky. Za využití dat o produkci a nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka budou podle analytických vzorců získány výstupy měřitelných ukazatelů:

- součet všech složek odpadu (škvára, struska, popel + kompozitní obaly + papír, lepenka + sklo + plasty + biologicky rozložitelný odpad + směsný komunální odpad (SKO) + objemný odpad + kovy + nebezpečný odpad) = celková produkce komunálního odpadu (KO) v kg na kalendářní rok,

- celková produkce KO / počet obyvatel = měrná produkce KO v kg/obyvatel/rok,
- celková produkce KO – všechny separované využitelné složky odpadu – nebezpečný odpad = celková produkce SKO v kg a kalendářní rok,
- celková produkce SKO / počet obyvatel = měrná produkce SKO v kg/obyvatel/rok,
- součet všech využitelných složek (papír + plast + sklo + nápojový karton) / počet obyvatel = výtěžnost tříděného sběru v kg/obyvatel/rok,
- celková produkce SKO / celkové finanční náklady na svoz a likvidaci = náklady na svoz a likvidaci v Kč/kg,
- celková délka obce / počet míst sběru a shromažďování tříděného sběru = docházková vzdálenost k sběrným místům v metrech.

Získaná data a výsledky analýz budou porovnávány v jednotlivostech i komplexně s daty příslušné obce s rozšířenou působností, Pardubického kraje, ČR a EKO-KOMu.

Následné zhodnocení a komparace systému odpadového hospodářství, celkových příjmů a výdajů systému nakládání s odpady, včetně měřitelných ukazatelů o produkci a skladbě KO, SKO a výtěžnosti tříděného odpadu ve sledovaném období 2011 - 2017 v obci Dlouhá Loučka, bude podkladem pro zpracování návrhu komplexních změn systému odpadového hospodářství v obci a predikci finančních i nefinančních přínosů a nákladů navrhovaných změn.

V závěru bude použita metoda syntézy, která umožní interpretaci ucelených a ověřených závěrů, na jejichž základě bude navržena sada konkrétních opatření, kterými obec zefektivní stávající systém nakládání s odpady v obci s vizí udržení dlouhodobé stability mezi příjmy a výdaji systému odpadového hospodářství a snížení produkce směsného komunálního odpadu důslednější a komplexnější separací využitelných složek odpadů.

3 Teoretická východiska

Odpady byly a budou neodmyslitelným produktem lidské činnosti provázející lidstvo od pradávna. V podstatě každé lidské konání produkuje odpad. Vzniká při průmyslové a stavební činnosti, v zemědělství, dopravě i při běžném konzumním životě člověka. V teoretické části práce budou detekovány základní postoje současné společnosti ve vztahu k životnímu prostředí a aktuální programy vývoje ochrany životního prostředí v oblasti odpadového hospodářství.

V každé průmyslově a ekonomicky vyspělé zemi se odpadové hospodářství stane dynamicky rozvíjející se oblastí národního hospodářství. Problematiku produkce a nakládání s odpady v České republice poprvé řešil zákon o odpadech v roce 1991. V současné době platný zákon o odpadech navazuje na aktuální evropskou koncepci, strategii a cíle směřující k důslednější ochraně životního prostředí s přesně určenou odpovědností a kompetencemi jednotlivých subjektů a institucí.

3.1 Strategie „Evropa 2020“

Strategie Evropa 2020 představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s výhledem do roku 2020. Cíle a priority proklamované ve strategii, realizují jednotlivé členské státy postupným zaváděním vnitrostátních reforem.¹ Jednou ze vzájemně se posilujících priorit plynoucích ze strategie Evropa 2020 je udržitelný růst - podpora konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje.²

Strategie Evropa 2020 se tak stala základním pilířem pro vznik a přechod Evropské unie k oběhovému hospodářství, kde hodnota výrobků, materiálů a zdrojů je zachována co nejdéle, a ve kterém je minimalizován vznik odpadu.

¹ ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Strategie EU 2020. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. © 2009 - 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>

² EUROPA.EU. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION, EUROPE 2020, A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

Oběhové hospodářství neboli kruhová ekonomika je pokusem o přežití na planetě, jakýmsi systémovým plánem změnit náš konzumní životní styl – lineární systém spotřeby. Nehospodárnost a stávající systém spotřeby naší konzumní společnosti nejlépe vystihuje Richard Girling ve své knize „*Odpadky!: špína na našich rukou a krize vpřed*“, kde uvádí, že až 90 % surovin používaných při výrobě skončí jako odpad, dříve než výrobek opustí výrobní závod a vedle toho až 80 % všech výrobků zpracovatelského průmyslu jsou odpadem v prvních šesti měsících užívání.³ Cirkulační systém je řešením, které nabízí soulad růstu ekonomiky, trvale udržitelného rozvoje a především ochrany životního prostředí. Systémem, kde přidaná hodnota produktu je uchována co nejdéle, při minimalizaci produkce odpadu, kdy na konci životnosti je produkt ponechán v systému pro opakované využití, v neposlední řadě jako zdroj energie.

Akční plán EU pro oběhové hospodářství předpokládá rozsáhlé legislativní změny na úrovni členských států, které budou respektovat dlouhodobé cíle na snížení skládkování a posílení přípravy pro další využití a recyklaci klíčových toků odpadu, jako je například komunální a obalový odpad. Tyto cíle by měly vést k tomu, aby členské státy postupně používaly stejné osvědčené postupy a podporovaly potřebné investice v oblasti nakládání s odpady.⁴

Hlavní myšlenky Evropské unie jsou dále rozvíjeny Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „*Spokojený život v mezích naší planety*“.⁵ V bodě „(17) Unie rozhodla, že ochrání životní prostředí a lidské zdraví tím, že zabrání nepříznivým vlivům vzniku odpadů a nakládání s nimi nebo tyto vlivy omezí, omezí celkový dopad využívání zdrojů a zvýší účinnost tohoto využívání při uplatnění následující

³ GIRLING, Richard. *Rubbish!: Dirt on our hands and crisis ahead*. London: Eden project, 2005. s. 389. ISBN: 1903919444

⁴ EUROPA.EU. Sdělení komise Evropského parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Uzavření cyklu - akční plán EU pro oběhové hospodářství. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-614-CS-F1-1.PDF>

⁵ EUROPA.EU. DECISION No 1386/2013/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>

hierarchie způsobů nakládání s odpady: předcházení vzniku, příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití a odstranění.“⁶

V rámci přijatého 7. akčního programu pro životní prostředí na období do roku 2020 byly stanoveny prioritní cíle včetně konkrétních doporučení a úkolů směřujících k jejich naplnění.

Členské státy v oblasti nakládání s odpady dosáhly značného pokroku, nicméně stále existují mezi jednotlivými státy nemalé rozdíly. V současnosti již šest členských zemí účinně odstranilo skládkování komunálního odpadu, tedy podařilo se jim skládkování snížit za posledních 20 let z 90 % na méně než 5 % a v některých regionech dosáhnout 85 % míry recyklace. V jiných zemích se na skládky ukládá stále více než 90 % odpadu a recykluje se méně než 5 % odpadu.⁷

„S cílem posílit hospodářský, sociální a environmentální užitek vyplývající z lepšího nakládání s komunálním odpadem Komise navrhuje:

- *zvýšit do roku 2030 opětovné používání a recyklaci komunálního odpadu na 70 %, zvýšit do roku 2030 míru recyklace obalového odpadu na 80 %, se střednědobými cíli 60 % do roku 2020 a 70 % do roku 2025, včetně cílů pro konkrétní materiály, zakázat do roku 2025 skládkování recyklovatelných plastů, kovů, skla, papíru, lepenky a biologicky rozložitelného odpadu, přičemž by se členské státy měly snažit skládky do roku 2030 prakticky odstranit,*
- *dále rozvíjet trhy s vysoce kvalitními sekundárními materiály, a to například prostřednictvím posuzování přidané hodnoty kritérií vymezujících, kdy odpad u určitých materiálů přestává být odpadem,*

⁶ EUROPA.EU. DECISION No 1386/2013/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>

⁷ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení komise Evropského parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu. In: *Evropská komise* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:50edd1fd-01ec-11e4-831f-01aa75ed71a1.0017.01/DOC_1&format=PDF

- *upřesnit metodu výpočtu pro recyklované materiály s cílem zajistit vysokou úroveň kvality recyklace.*⁸

3.2 Nakládání s odpady v ČR

Od roku 2011 vláda České republiky každoročně představuje koncepční dokument Národní program reforem sumarizující reformní kroky, které hodlá podniknout k naplnění hlavních cílů Strategie Evropa 2020. Národní program reforem České republiky 2017 kontinuálně navazuje na rok 2016, nové zákony v oblasti odpadového hospodářství a tzv. oběhového hospodářství jsou aktivně připravovány. Velmi významnou se jeví trojstranná dohoda ČSÚ, MŽP a Úřadu Vlády ČR o vykazování produkce komunálního odpadu v ČR. Cílem je sjednocení zdroje dat o odpadovém hospodářství ČR a následně sjednocení vykazování dat do institucí EU.⁹

3.2.1 Legislativní rámec

Problematika odpadového hospodářství je v České republice vymezena zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, na který navazují prováděcí předpisy.

- Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024, kterým se vyhlašuje závazná část (POH) ČR.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhlášky č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky

⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení komise Evropského parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu. In: *Evropská komise* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:50edd1fd-01ec-11e4-831f-01aa75ed71a1.0017.01/DOC_1&format=PDF

⁹ ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Národní program reforem České republiky 2017. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/NPR.pdf>

č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady).

- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 321/2014 Sb., o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů.

3.2.2 Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024

Hlavním koncepčním dokumentem v oblasti nakládání s odpady je Plán odpadového hospodářství ČR (POH ČR) pro období 2015 – 2024, který dne 22. 12. 2014 schválila vláda ČR. POH ČR je nástroj pro řízení odpadového hospodářství ČR a realizaci dlouhodobé strategie odpadového hospodářství.¹⁰ Povinnost ČR zpracovat plán nakládání s odpady je stanovena ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, v článku č. 28.¹¹

„Plán představuje klíčový dokument realizace dlouhodobé strategie nakládání s odpady, obalovými odpady a výrobky s ukončenou životností.“¹² Obsahuje veškeré závazné cíle vyplývající z evropské legislativy a plně respektuje závaznou hierarchii pro nakládání s odpady. „Hlavními cíli strategie je jednoznačně předcházení vzniku odpadů a zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů. Součástí POH ČR je i Program předcházení vzniku odpadů. Plán se zaměřuje na upřednostnění způsobů nakládání s odpady podle celoevropské odpadové hierarchie a plnění evropských cílů ve všech oblastech nakládání s odpady.“¹³

¹⁰ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2015 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr

¹¹ EUROPA.EU. DIRECTIVE 2008/98/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0098>

¹² MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2015 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr

¹³ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2015 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr

„Strategické cíle uvedené v POH ČR jsou:

1. předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů,
2. minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí,
3. udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti,
4. maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů a přechod na oběhové hospodářství.“¹⁴

Jednou z priorit POH ČR je i nezbytnost vytvoření sítě zařízení a systémů nakládání s odpady v jednotlivých regionech. Na POH ČR přímo navazuje nový programový dokument - Operační program Životního prostředí 2014 – 2020, prostřednictvím kterého je možné čerpat finance na podporu zařízení a systémů nakládání s odpady v ČR.¹⁵

3.3 Úloha samosprávy a výkon státní správy v odpadovém hospodářství

V odpadovém hospodářství vykonávají samosprávu obce a kraje. Původci komunálních odpadů jsou obce, které mají přímou odpovědnost za fyzické nakládání s odpady na svém území. Obec tak v samostatné působnosti, obecně závaznou vyhláškou zavádí systém sběru, svozu a dalšího nakládání s odpady. Náklady spojené s financováním systému nakládání s odpady jsou hrazeny z rozpočtu obce jako mandatorní výdaje. Úřady obce s rozšířenou působností jsou v oblasti odpadového hospodářství pověřeny výkonem státní správy. Krajské samosprávy mají povinnost, formou obecně závazné vyhlášky pořizovat a schvalovat závazné části krajských plánů odpadového hospodářství, které musí vycházet a respektovat Plán odpadového hospodářství České republiky. Krajské úřady jsou pověřeny výkonem státní správy v oblasti odpadového hospodářství. Zajišťují metodickou podporu obcím a jejich úřadům, mimo jiné se i vyjadřují k legislativním normám

¹⁴ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/\\$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf)

¹⁵ OPZP.CZ. Operační program životního prostředí. In: *OPZP.CZ* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://www.opzp2014-2020.cz/podporovane-oblasti#osa-3>

navrhovaným ze strany Ministerstva životního prostředí. Ústředním orgánem státní správy v oblasti odpadového hospodářství je Ministerstvo životního prostředí.¹⁶

3.3.1 Obec a obecní úřady

Veřejná správa na úrovni obcí v odpadovém hospodářství je dána povinnostmi obcí dle platného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Obce jsou na základě tohoto zákona původci odpadů. Nakládání s odpady, v roli původců odpadů je samosprávná působnost měst a obcí. V této spojitosti každá obec či město na svém území vytváří komplexní systém nakládání s odpady zahrnující shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování odpadů. Oblast odpadového hospodářství, co do samosprávných kompetencí měst a obcí, představuje největší a nejdůležitější oblast ochrany životního prostředí. Systém nakládání s odpady na území obce či města, stanoví zastupitelstvo obce podzákonným právním aktem, kterým je obecně závazná vyhláška obce.

Výkon státní správy v oblasti odpadového hospodářství na úrovni obcí zajišťují především obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Nejdůležitějšími pravomocemi v rámci jejich územní působnosti je udělování souhlasů pro nakládání s nebezpečnými odpady, dále souhlasy k upuštění od třídění nebo odděleného shromažďování odpadů, vedení a zpracovávání evidence odpadů a způsobů nakládání s nimi, kontrola dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí ústředních a ostatních správních úřadů v oblasti odpadového hospodářství, ukládání povinnosti odstranit odpad provozovatelům zařízení pro odstraňování odpadů v mimořádných případech, ukládání pokut za porušení povinností vymezených zákonem o odpadech nebo uložených rozhodnutím na základě zákona. Dále se vyjadřují ke zřízení zařízení pro odstraňování odpadů v územním a stavebním řízení, i ke zřízení malých zařízení pro biologické zpracování odpadů. Obecní úřady obcí s pověřeným obecním úřadem kontrolují, zda fyzické a právnické osoby, oprávněné k podnikání, využívají systém zavedený obcí pro nakládání s komunálními odpady na základě písemné smlouvy s obcí, zda se fyzická osoba, která není podnikatelem, zbavuje odpadu v souladu se zákonem. Dále ukládají, dle zákona o odpadech, právnickým

¹⁶ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/\\$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf)

osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání, pokuty za využívání systému nakládání s odpady obce bez písemné smlouvy s obcí, současně mohou stanovit opatření a lhůty pro sjednání nápravy samostatným rozhodnutím. Obecní úřady obcí dále kontrolují, zda právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání mají zajištěno využití nebo odstranění odpadu v souladu se zákonem o odpadech.¹⁷

3.4 Územní samospráva

Právo územní samosprávy vychází přímo z Ústavy České republiky, „*Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky*“ a dále „*Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, které mají právo na samosprávu.*“¹⁸

Samotná obec má své právní vymezení v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, kde je obec „*základním územním samosprávným společenstvím občanů tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“¹⁹

Dalším významným prvkem z hlediska mezinárodního práva je Evropská charta místní samosprávy, která byla přijata dne 15. 10. 1985 ve Štrasburku, a která vstoupila v platnost pro Českou republiku dne 1. 9. 1999. „*Charta zdůrazňuje dvě základní výchozí teze: místní společenství jsou jedním z hlavních základů demokratického systému a právo občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí je jedním z demokratických principů, jež jsou uznávány všemi členskými státy Rady Evropy. Členské státy pak vycházejí z toho, že právě na místní úrovni může být toto právo nejnázve vykonáváno a místní orgány, vybavené reálnou působností a odpovědností, mohou zajistit správu efektivní a blízko občanům.*“²⁰

¹⁷ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/\\$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf)

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 1, s. 3-16. ISSN 1211 – 1244.

¹⁹ ČESKO. § 1, zákona č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

²⁰ EPRAVO.CZ. *Evropská charta místní samosprávy*. [online]. © 1999 - 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>

3.4.1 Členění obcí

K 1. 1. 2016 bylo v ČR 6 258 obcí. Počet obcí se mění, protože obce se mohou slučovat, rozdělovat nebo připojit k jiné obci. „Dohodu o sloučení obcí nebo o připojení obce lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí, pokud do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci.“²¹

Míra přenesení výkonu státní správy obce dělí do tří základních kategorií:

- obce I. typu, na které je přenesen výkon státní správy v základním rozsahu; jsou jimi všechny obce v ČR,
- obce II. typu, s pověřeným obecním úřadem,
- obce III. typu, s rozšířenou působností, vykonávají zákonem stanovený výkon státní správy v přenesené působnosti pro více obcí v daném správním obvodu.

Obce II. a III. typu jsou vymezeny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.²²

Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností jsou stanoveny vyhláškou č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.²³

3.4.2 Samostatná působnost

Každá obec má zákonem definovaný okruh pravomocí, které vykonává, a povinností, které jí jsou uloženy. Územní samosprávy vykonávají samosprávně úkony přímo na svém území. Samostatná působnost obce je definována přímo v zákoně o obcích

²¹ ČESKO. § 19 odst. 4, zákona č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

²² ČESKO. Zákon č. 314/2002 ze dne 13. června 2002, o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 114, s. 6630 - 6640. ISSN 1211 – 1244.

²³ ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 ze dne 15. srpna 2002., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 138, s. 7818 – 7883. ISSN 1211 – 1244.

a je tak bezesporu považována za významnou charakteristiku moderního demokratického zřízení.²⁴

Záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost nebo působnost svěřenou jiným správním úřadům, spravuje obec samostatně v rámci samostatné působnosti.²⁵

V právním smyslu samostatné působnosti jsou si všechny obce rovny. Vlastní finanční zdroje a projev vůle občanů skrze volené orgány obcí umožňují výkon samosprávy s faktickou nezávislostí na centrální státní moci. Hospodaření měst a obcí nejvíce ovlivňují přerozdělovací daňové mechanismy, finanční transfery a rozpočtová pravidla územních rozpočtů. Ve finančních a majetkových záležitostech se obce řídí zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtu. Výčet samosprávných oblastí vymezuje zákon o obcích. Samospráva je vykonávána v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb občanů, příkladně v oblastech bydlení, dopravy, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Do samostatné působnosti patří hospodaření a rozpočet obce, územní plánování, zřizování právnických osob, škol, vyhlášení místního referenda, vybírání místních poplatků a další. Ze samostatné působnosti jsou vyňaty záležitosti vykonávané v přenesené působnosti, činnosti svěřené zákonem kraji, státu či správním úřadům. Zastupitelstva obcí ve své působnosti vydávají obecně závazné vyhlášky, které jsou považovány za normativní právní akty, podzákoné a neodvozené.²⁶

²⁴ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 57 – 61. ISBN 978-80-246-2744-1

²⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 30. ISBN 978-80-247-2789-9.

²⁶ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 57 – 61. ISBN 978-80-246-2744-1.

3.5 Financování územní samosprávy

Problematika financování měst a obcí České republiky je tématem multidisciplinárním, mezioborovým. Výkon veřejné správy, autonomie v rozhodování samospráv, pravomoci týkající se změny určení daní, posilování podílu vlastních příjmů či vliv centrální vlády na místní samosprávy skrze účelové dotace jako jednoho ze základních finančních zdrojů místních rozpočtů je tématem velmi diskutovaným a neustále se vyvíjejícím.²⁷

Financování územní samosprávy je zajištěno ze soustavy veřejných rozpočtů České republiky. Mezi klíčové právní předpisy, které danou problematiku upravují, patří:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů,
- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (RUD),
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, definuje celkový systém veřejných financí a současně upravuje obsah, tvorbu a funkci střednědobých výhledů státního rozpočtu a státního závěrečného účtu, příjmů a výdajů státního rozpočtu, finanční aktiva a pasiva, likvidity státní pokladny a státního dluhu a jiné. Vlastní formální struktura rozpočtů je upravena vyhláškou MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (RUD), který upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční, kdy příjmy obcí tvoří procentuální podíly na hrubém výnosu z těchto daní. Každá obec má právo na podíl z procentuální části celostátního hrubého výnosu uvedených daní.²⁸

²⁷ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 57 – 61. ISBN 978-80-246-2744-1.

²⁸ ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. s. 21,32. ISBN 80-210-3410-6.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, upravující tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky ale i zřizování a zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

Komunální rozpočty jsou prostředkem, jímž místní vlády naplňují své cíle, své politiky a zajišťují rozvoj své obce.

3.5.1 Rozpočet obce

Rozpočet obce a celý rozpočtový proces lze chápat jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce. Rozpočet lze chápat i jako bilanci, která bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů v ČR. Další funkcí, kterou územní rozpočet, jako nástroj finančního hospodaření plní, je úloha finančního plánu, který by měl zajistit solventnost obce, a to tak, že připouští pouze takové výdaje obce, které jsou kryté. V neposlední řadě je rozpočet nástrojem realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území.²⁹

V návaznosti na finanční plán a bilanci příjmů a výdajů se nabízí další vnímání rozpočtu jako ekonomického vztahu, který souvisí se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků. Rozpočet obce může být definován jako finanční program municipality pro určité období, který obsahuje dvě stejně důležité části: plán výdajů a plán zdrojů na financování municipálních výdajů.³⁰

3.5.2 Rozpočtový proces

Jedná se o souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů neupravuje každý detail přípravy, projednání a schvalování rozpočtu obce. Proto není rozpočtový proces u všech obcí shodný, některé zásady a fáze však musí

²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). s. 51-53. ISBN 978-80-247-5608-0.

³⁰ VAN DER WALDT, Gerrit. *Municipal management: Serving the people*. Cape Town: Juta, 2007, 261 ps. 187. ISBN 978-070-2171-222.

zůstat zachované. V České republice se rozpočet, jako základ finančního hospodaření obce, sestavuje na jeden kalendářní rok. Vlastní rozpočtový proces je však delší, obvykle představuje období 1,5 až 2 let. „*Jednotlivé fáze rozpočtového procesu lze rozdělit do těchto etap:*

- *analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období,*
- *sestavení návrhu rozpočtu,*
- *projednávání a schválení,*
- *kontrola plnění rozpočtu,*
- *přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet,*
- *následná kontrola,*
- *aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.*“³¹

3.5.3 Rozpočtová skladba

Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů závazně člení tzv. rozpočtová skladba, neboli rozpočtová klasifikace, která upravuje způsob třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu. „*Rozpočtová skladba představuje základní předpis pro třídění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů, klasifikační i informační klíč pro rozpočtování a vyúčtování použitých prostředků veřejných rozpočtů a při sledování dosažených výsledků hospodaření.*“³²

Rozpočtovou skladbu upravuje vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,³³ naposled novelizována vyhláškou č. 463/2016 Sb. (dle stavu k datu 22. 5. 2017).

Rozpočtová skladba využívá jednotné třídění příjmů a výdajů rozpočtu, které se uplatňuje ve všech veřejných rozpočtech.

Odpovědnostní, kapitolní třídění příjmů a výdajů, využívané v rámci státního rozpočtu podle správců jednotlivých kapitol. Pro rozpočty územní samosprávy nepovinné.

³¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). s. 62-63. ISBN 978-80-247-5608-0.

³² PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. s. 172. ISBN 978-80-7211.360-6.

³³ ČESKO. Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909 – 6966. ISSN 1211 – 1244.

Druhové třídění, které představuje základní třídění podle příjmových a výdajových druhů. Peněžní operace třídí do tří základních okruhů: příjmy, výdaje a tzv. financování. Druhové třídění využívá čtyři úrovně členění: třída, seskupení položek, podseskupení položek a dílčí položky s uvedením názvu a náplně, přesně identifikovatelné čtyřmístnými číselnými kódy. Druhové členění je povinné pro rozpočty samospráv.

Odvětvové, neboli funkční třídění člení příjmy a výdaje podle jednotlivých odvětví, doplňuje druhové členění tím, že upřesňuje účel všech výdajů. Příjmy upřesňuje jen nedaňové a kapitálové a příjmy z převodů. Třídění podle odvětví využívá čtyři úrovně členění: skupina, oddíl, pododdíl a paragraf s přesnou identifikací podle čtyřmístného číselného kódu. Dané třídění je rovněž povinné pro obecní rozpočty.

Konsolidační třídění, též záznamové jednotky, členění používá třímístný číselný kód obsahující záznamové položky klasifikující peněžní operace pro následné potřeby konsolidace.³⁴

Dalšími druhy třídění ve smyslu vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě podle ustanovení § 1a jsou zdrojové třídění, které se člení na podkladové, prostorové a nástrojové třídění. Dále doplňkové, programové, účelové, strukturální a transferové třídění.³⁵

3.5.4 Struktura rozpočtu

Nejběžnější a z hlediska rozpočtu malých obcí nejfrekventovanější strukturou zpracování rozpočtu obce je základní druhové třídění všech příjmů a výdajů zachycujících charakter finančních operací a odvětvové neboli funkční třídění nedaňových a kapitálových příjmů a všech výdajů (Tabulka 1).

³⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). s. 100-102. ISBN 978-80-247-5608-0.

³⁵ ČESKO. Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909 – 6966. ISSN 1211 – 1244.

Tabulka 1: Struktura třídění rozpočtu

Druhé třídění	Třída	Jednotky třídění	Členění
Příjmy	Třída 1	<ul style="list-style-type: none"> • třídy • seskupení položek • podseskupení položek • položky 	Daňové příjmy
	Třída 2		Nedaňové příjmy
	Třída 3		Kapitálové příjmy
	Třída 4		Přijaté transfery (dotace)
Výdaje	Třída 5		Běžné výdaje
	Třída 6		Kapitálové výdaje
Financování	Třída 8		Financování
Odvětvové třídění	Skupina		Jednotky třídění
Příjmy	Skupina 1	<ul style="list-style-type: none"> • skupiny • oddíly • pododdíly • paragrafy 	Nedaňové příjmy
	Skupina 2		Kapitálové příjmy
	Skupina 3		
Výdaje	Skupina 4		Všechny výdaje
	Skupina 5		
	Skupina 6		

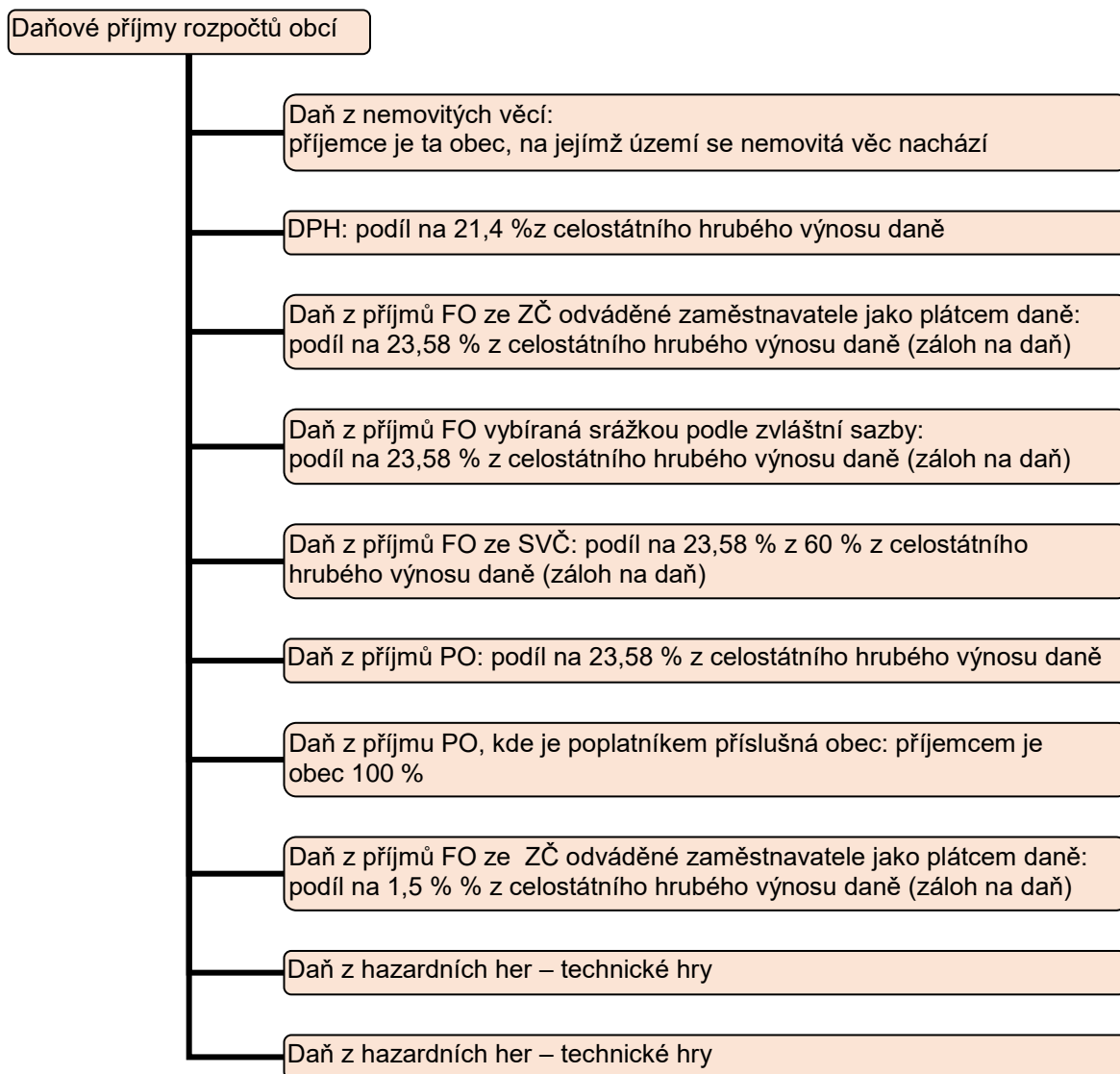
Zdroj: Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, *vlastní zpracování*

3.5.5 Příjmy rozpočtů územních samosprávných celků

Největším příjmem veřejných rozpočtů, tedy i rozpočtů obcí jsou příjmy daňového charakteru. Právě z těchto důvodů musí být přesně stanoveno, které daně a v jaké výši plynou do příslušného rozpočtu obcí. Určujícím je zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (RUD)³⁶, naposled novelizován zákonem č. 391/2015 Sb. (účinný k datu 1. 1. 2017), který nově rozvrhuje daňové příjmy tak, aby zaručovaly obcím určitý stupeň fiskální dostatečnosti. Především došlo k navýšení podílu u DPH a dále byl zrušen problematický 30% podíl, který měl obcím plynout z inkasa záloh daně z příjmů fyzických osob na základě priznání, ale úplně tak neplynul.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 243/2000 ze dne 29. června 2000, o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbirka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3513 - 3515. ISSN 1211 – 1244.

Graf 1: Daňové příjmy obce od 1. 1. 2017

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, *vlastní zpracování*

Procento, kterým se obce podílí na procentní části celostátního hrubého výnosu daní, se vypočte jako součet poměru:

- započtené výměry katastrálních území obce k celkové výměře všech obcí (3 %),
- počtu obyvatel v obci k počtu všech obcí (10 %),
- počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí (7 %),

- násobku postupných přechodů (80 %).³⁷

Daňové příjmy rozpočtu obce tvoří:

- svěřené (výlučné) daně, jejichž celý výnos je příjmem rozpočtu obce, jedná se o:
 - přímo daň majetkovou: *daň z nemovitých věcí*, složenou z daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek,
 - přímo daň příjmovou: *daň z příjmů právnických osob*, kde je poplatníkem příslušná obec.
- sdílené daně, jejichž výnosy jsou rozdělovány mezi více rozpočtů, včetně rozpočtu obce na základě rozpočtového určení daní, a to:³⁸
 - přímé daně příjmové: *daň z příjmů fyzický osob*,
daň z příjmů právnický osob,
 - přímo daň ostatní: *daň z hazardních her*,³⁹
 - nepřímo daň všeobecnou: *daň z přidané hodnoty*.

Místní poplatky patří do kategorie daňových příjmů rozpočtu obce. Místní poplatky, na rozdíl od poplatků správních, soudních a jiných, v sobě obsahují základní prvky daňového právního vztahu, a jsou proto charakterizovány bez ohledu na užívaný pojem „poplatek“ jako daně. Tyto místní neboli obecní, či lokální daně musí rovněž splňovat určitá kritéria. Platí, že jejich výnos je příjmem rozpočtu obce. Obec je tím subjektem, který stanoví výši daňové sazby, rozhoduje o daňovém základu a daň sama spravuje. Poplatek je stejně jako daň nenávratným veřejným příjmem, sloužícím k realizaci obecních a veřejných potřeb, je periodickou neekvivalentní platbou, neboť za něj není poskytována žádná přímá protihodnota. Nejdůležitější funkcí místních poplatků je funkce fiskální, tedy snaha o zvýšení objemu příjmů obecního rozpočtu. Zanedbatelná není pro obec ani regulační funkce místních poplatků. Poplatky tak mají různou míru regulační a fiskální funkce. O regulační funkci lze hovořit u poplatků ze psů, za užívání veřejného prostranství, a u poplatků za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 243/2000 ze dne 29. června 2000, o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3513 - 3515. ISSN 1211 – 1244.

³⁸ § 4 odst. 2, tamtéž

³⁹ ČESKO. Zákon č. 187/2016 .ze dne 26. května 2016, o dani z hazardních her. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 71, s. 3000 - 3003. ISSN 1211 – 1244.

Fiskální funkce převažuje u poplatků za lázeňský nebo rekreační pobyt, ze vstupného, z ubytovací kapacity a zejména u poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace, jejichž smyslem je pokrytí části prostředků, které v dané oblasti obec vynaložila.⁴⁰

Výčet místních poplatků je uveden v § 1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

„*Obce mohou vybírat tyto místní poplatky:*

- a) poplatek ze psů,*
- b) poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,*
- c) poplatek za užívání veřejného prostranství,*
- d) poplatek ze vstupného,*
- e) poplatek z ubytovací kapacity,*
- f) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,*
- g) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,*
- h) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.“⁴¹*

Zákon o místních poplatcích současně „*vymezuje náležitosti poplatkového vztahu, poplatkového subjektu a obce pomocí poplatkových prvků*“.⁴² Mezi tyto prvky se řadí subjekt a objekt poplatku, poplatkový základ, sazba poplatku, příslušnost k vyměření místního poplatku, poplatkové období, osvobození, úlevy, ale i splatnost a sankce.⁴³

Problematika místních poplatků ve smyslu zákona o místních poplatcích spadá do sféry samostatné působnosti obce, která poplatky může zavést vydáním obecně závazné vyhlášky pro každý místní poplatek zvlášť. Právo zastupitelstva obce vydávat obecně

⁴⁰MINISTERSTVO VNITRA. Doporučení pro obce a města. Obecní daně. 2009. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. © 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Doporuceni_Obecni_dane.pdf

⁴¹ČESKO. § 1, zákona č. 565/1990 ze dne 13. prosince 1990, o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92, s. 2106 - 2109. ISSN 1211 – 1244.

⁴²PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 1 ISBN 978-80-7400-150-5.

⁴³PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 1 - 14. ISBN 978-80-7400-150-5.

závazné vyhlášky ve věcech samostatné působnosti je zakotveno v ustanovení § 84 odst. 2 zákona o obcích⁴⁴ a vyplývá přímo z čl. 104 odst. 3 Ústavy.⁴⁵

Správní poplatky, přestože nesplňují obecný charakter daně, jsou dle vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě řazeny do kategorie daňových příjmů rozpočtu obce. Problematika správních poplatků je upravena v zákoně č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, s vymezením předmětu poplatku, subjektu poplatníka, ale i sazebníku. Předmětem poplatků jsou úkony spojené s činností správních orgánů, které jsou vymezeny v sazebníku. Předmět správních poplatků je tedy správní řízení a činnost správního orgánu při výkonu státní správy. Výnosy správních poplatků, se tak stávají příjmem rozpočtu příslušné obce.⁴⁶

Poplatky za znečištění životního prostředí placené podle jednotlivých zákonů k ochraně životního prostředí. Od obecných daní se tyto poplatky liší především rozpočtovým určením. Výnosy z poplatků jsou používány na nápravu škod na životním prostředí nebo na podporu ekologicky nepříznivých projektů. Příjmem obecních rozpočtů se stávají formou dotací nebo půjček ze Státního fondu životního prostředí.

Nedaňové příjmy, tvořené víceméně příjmy tzv. nárazovými, plynoucími z určité aktivity obce či jiných subjektů ve prospěch obce. Mezi nejfrekventovanější patří příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, z výsledků vlastní hospodářské činnosti a další.

Kapitálové příjmy představují příjmy jednorázové a nepravidelné. Jedná se o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, včetně přijatých darů a příspěvků na pořízení dlouhodobého majetku, dále o příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů.

Přijaté transfery představují významnou část příjmů obcí ve formě dotací. Obce dotace získávají a přijímají přímo z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu ale i ze státních fondů.

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

⁴⁵ ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 1, s. 3-16. ISSN 1211 – 1244.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 634/2004 ze dne 26- listopadu 2004, o správních poplatcích, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 215, s. 11415 - 11501. ISSN 1211 – 1244.

3.6 Odpadové hospodářství obce

Odpadové hospodářství je odvětví, které se dynamicky vyvíjí a to nejen z důvodu požadavků evropské a národní legislativy, ale také v důsledku technologických inovací a organizačních změn. V současné době se obce snaží hledat nejefektivnější způsoby řešení problematiky nakládání s odpady a financování odpadového hospodářství. Jedná se o komplexní záležitost, která musí počítat s různými faktory a problémy.

Mezi nejdiskutovanější témata v České republice patří vysoká měrná produkce odpadů, velký podíl skládkovaného odpadu, neefektivní využití druhotných surovin a s tím související nízká úroveň recyklace. Tyto faktory přímo ovlivňují úroveň znečištění životního prostředí, proto je důležité zvážit, který systém odpadového hospodářství nabízí efektivní a komplexní řešení problematiky odpadového hospodářství.

Obce v samostatné působnosti rozhodují o způsobech nakládání s odpady a provozu celého systému sběru odpadů. Obce jako takové tedy zaštiťují systém odpadového hospodářství a finanční stránku věci.⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve svém ustanovení § 10 písm. d) umožňuje obcím ukládat povinnosti v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou, stanoví-li tak zvláštní zákon.⁴⁸ V problematice odpadového hospodářství obce je tímto zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech který v ustanovení § 17 odst. 2 umožňuje obcím stanovit obecně závaznou vyhláškou systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejich katastrálním území, včetně systému nakládání se stavebním odpadem.⁴⁹

3.6.1 Zákonné vymezení

Klíčovou zákonnou normou je zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, který upravuje v ustanovení § 1 písm. „a) *pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelného rozvoje a při omezování nepříznivých dopadů využívání přírodních zdrojů a zlepšování*

⁴⁷ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Musí být odpadové hospodářství ztrátové? In: *Deník veřejné správy* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6695508>

⁴⁸ ČESKO. § 10 písm. d), zákona č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

⁴⁹ ČESKO. § 17 odst. 2, zákona č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 – 1244.

*účinnosti tohoto využívání, b) práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a, c) působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství.*⁵⁰

Pojem odpad je zákonem definován v ustanovení § 3 odst. 1 „*odpad je každá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.*“⁵¹

Další základní pojmy jsou rozvedeny v následujícím ustanovení § 4, kde je mimo jiné konkretizováno, že podle odst. 1 písm. b) „*komunálním odpadem – veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.*“⁵²

Velmi významné je z hlediska této práce bezesporu ustanovení § 9a odst. 1 „*v rámci odpadového hospodářství musí být dodržována tato hierarchie způsobů nakládání s odpady:*

- a) předcházení vzniku odpadů,*
- b) příprava k opětovnému použití,*
- c) recyklace odpadů,*
- d) jiné využití odpadů, například energetické využití,*
- e) odstranění odpadů.*⁵³

Problematiku předcházení vzniku odpadů zákonodárce chápe jako primární cíl, proto v ustanovení § 10 uložil každému při jeho činnosti nebo v rozsahu jeho působnosti povinnost předcházet vzniku odpadů a omezovat jejich množství.⁵⁴

Na obec, jako zákonem vymezeného původce odpadů, je ustanovením § 16 zákona o odpadech vztažena povinnost, mimo jiné, zařazovat odpady podle druhů a kategorií, zajistit využití odpadů, odpady třídit, nebo mít povolení k netřídění, mít plán odpadového hospodářství, v neposlední řadě vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech

⁵⁰ ČESKO. § 1, Zákon č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 – 1244.

⁵¹ § 3 odst. 1, tamtéž

⁵² § 4, odst. 1 písm. b), tamtéž

⁵³ § 9a odst. 1, tamtéž

⁵⁴ § 10, tamtéž

nakládání s nimi, ohlašovat odpady a zasílat příslušnému správnímu úřadu další údaje v rozsahu stanoveném zákonem a prováděcím předpisem, a další.⁵⁵

K zajištění podmínek pro plnění svých povinností původce komunálního odpadu podle § 16 odst. 1 písm. a) až f) zákona o odpadech obec stanoví obecně závaznou vyhláškou pravidla pro oddělené soustředování komunálních odpadů a jejich třídění a pravidla pro předávání odpadů k odstraňování a využití. Soustředování může být zajišťováno jak formou shromažďování odpadů, tak nastavením pravidel pro předávání odpadů přímo do zařízení pro nakládání s odpady. Fakticky tedy může být povinnost obce splněna jak přímým předáváním do zařízení ke sběru odpadů, tak shromažďováním odpadů do shromažďovacích prostředků v místě jejich vzniku, před dalším nakládáním, za podmínek stanovených prováděcí vyhláškou č. 321/2014 Sb. o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů.⁵⁶ Oddělené soustředování představuje odkládání jednotlivých složek komunálních odpadů, a to minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů (minimálně rostlinného původu) odděleně nebo společně pokud to neohroží možnost jejich další recyklace, a to na místa k tomu určená obcí.⁵⁷

3.6.2 Formy financování systému odpadového hospodářství obce

Současná právní úprava zakotvuje tři možné způsoby úhrady poplatků za komunální odpad, obec si může vybrat jen jednu z možností, která je z jejího pohledu nejefektivnější, přičemž kombinace jednotlivých způsobů je nepřipustná.

1. Postup ve smyslu ustanovení § 17 odst. 6) zákona o odpadech, kde je vybírána úhrada za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

⁵⁵ ČESKO. § 16, zákona č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 – 1244.

⁵⁶ ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 321/2014 ze dne 16. prosince 2014, o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 128, s. 4027 – 4028. ISSN 1211 – 1244.

⁵⁷ MINISTERSTVO VNITRA. Stanovisko k zákonnému zmocnění - MVCR. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/mm-05-4-pravni-vyklad.asp>

na základě písemné smlouvy, tedy dvoustranné dohody, mezi obcí a fyzickou osobou s uvedením výše úhrady.⁵⁸

2. Poplatek za komunální odpad podle ustanovení § 17a zákona o odpadech, může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou. Maximální výše poplatku se stanoví na základě předpokládaných důvodných nákladů obce plynoucích z režimu nakládání s komunálním odpadem, rozvržených na jednotlivé poplatníky podle počtu a objemu nádob určených k odkládání odpadů, připadajících na jednotlivé nemovitosti nebo podle počtu uživatelů bytů a s ohledem na úroveň třídění odpadů. V poplatku mohou být zohledněny i náklady spojené s pronájemem nádob určených k odkládání odpadu.⁵⁹ Tento typ je vhodný hlavně pro velká města, kde žije množství lidí, kteří zde nemají trvalé bydliště, směrodatným se tak stává faktický pobyt.

3. Nejběžnějším způsobem pro malé obce je zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle ustanovení § 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, který obec může zavést obecně závaznou vyhláškou, s vymezením subjektů poplatníka, ohlašovací povinností, sazby místního poplatku, kterou tvoří ve smyslu ustanovení § 5 „a) částka až 250 Kč za osobu uvedenou v odstavci 1 a kalendářní rok, b) částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 750 Kč za osobu uvedenou v odstavci 1 a kalendářní rok; obec v obecně závazné vyhlášce stanoví rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu“,⁶⁰ splatnosti poplatku, osvobození od poplatku a účinnosti.

Smyslem místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je efektivně motivovat přístup obyvatel obce ke třídění komunálního odpadu s ekonomickým efektem míry třídění.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 - 1244.

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 - 1244.

⁶⁰ ČESKO. § 5 písm. a), b), zákona č. 565/1990 ze dne 13. prosince 1990, o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92, s. 2106 - 2109. ISSN 1211 - 1244.

3.7 Komunální odpad

Téma odpadů představuje široké spektrum problémů především pro obce, které mají povinnost zajistit místa pro odkládání veškerého komunálního odpadu produkovaného fyzickými nepodnikajícími osobami na jejím katastrálním území a dále povinnost zajistit místa pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů. Komunální odpad nám vymezuje zákon o odpadech, ale z hlediska evidence odpadů je podle skupiny 20 Katalogu odpadů, vyhlášky MŽP č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů chápán v rozšířené podobě jako „*odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů, včetně složek odděleného sběru.*“⁶¹ Za komunální odpad se dle Rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví.⁶²

3.7.1 Třídění komunálního odpadu

Jak bude obec zajišťovat plnění povinnosti sběru tříděného odpadu, záleží jen na obci samotné. Stejně tak se bude obec rozhodovat o konkrétní variantě, která pro ni a její občany bude nejvhodnější. Jedním ze způsobů nakládání s odpady je tzv. komunitní řešení sběru a třídění do barevných kontejnerů. Tento způsob je vhodný pro všechny typy obcí, bez ohledu na velikost strukturu a osídlení. Při realizaci tohoto způsobu tak v obci vznikne několik sběrných hnízd, která budou osazena jednotlivými typy barevných kontejnerů (papír, plasty, sklo, kovy, bioodpad, drobné elektro, textil). Těmto kontejnerům je však nezbytně nutné zajistit pravidelný a především efektivní odvoz svozovou firmou k dalšímu zpracování, případně využití. Další ze způsobů sběru a třídění je tzv. individuální řešení, při kterém se odpad druhově třídí do vlastních popelnic či pytlů. Tento způsob je především vhodný pro nejmenší obce, kde se nevyskytují obytné domy a občané vlastní zahrady. Nádoby a pytle mají občané v každé domácnosti, v čemž může být spatřována

⁶¹ ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 93/2016 ze dne 23. března 2016, o Katalogu odpadů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 38, s. 1802 – 1831. ISSN 1211 – 1244.

⁶² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015*. [online]. [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/48436959/280029-16.pdf/15910262-39cc-4513-833c-95c46a409922?version=1.4>

výhoda. Občané ve snaze třídit odpad nejsou nuceni opouštět svůj domov a procento vytrízeného odpadu se tak výrazně zvyšuje. Nedílnou součástí individuálního řešení je kompostér na bioodpad vyprodukovaný v domácnosti. Do kompostéru občané ukládají veškerý bioodpad ze zahrad i kuchyní, který mohou následně využít ke hnojení. Kombinace komunitního a individuálního řešení není vyloučena, obec tak má možnost navrhnout si vlastní systém nakládání s odpadem, který bude přesně vyhovovat potřebám občanů i samotné obce.⁶³

3.7.2 Využitelné složky

Využitelné složky komunálního odpadu jsou druhy odpadů získané odděleným sběrem, a které lze po úpravě nebo přímo využít většinou jako druhotnou surovinu. Využitelnou složkou komunálního odpadu jsou zejména: odděleně sebraný papír, sklo, plasty, železné a neželezné kovy a jejich slitiny, textil, biologický odpad. Odděleně sebrané využitelné složky jsou v Katalogu odpadů vedeny v podskupinách 20 01 a 15 01.⁶⁴

Biologicky rozložitelný odpad je vyhláškou č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady v ustanovení § 2 písm. b) biologicky rozložitelným odpadem – jakýkoli aerobně (za přítomnosti kyslíku) nebo anaerobně (bez přístupu kyslíku) rozložitelný odpad.⁶⁵

Biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO) tvoří odpady, které jsou schopny anaerobního nebo aerobního rozkladu (např. potraviny, odpad ze zeleně, papír). Ve vztahu ke komunálnímu odpadu se jedná především o odpady z údržby sadů, parků a lesoparků, sídlištní a uliční zeleně, ale i travnatých hřišť a odpady ze hřbitovů ve vlastnictví případně ve správě měst a ze zahrad ve vlastnictví fyzických osob. Patří sem také odděleně sebrané biologicky rozložitelné odpady z kuchyní a stravoven a z domácností, ale i odpady papíru,

⁶³ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Jak moderní obce likvidují odpad*, [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6671125>

⁶⁴ ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 93/2016 ze dne 23. března 2016, o Katalogu odpadů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 38, s. 1802 – 1831. ISSN 1211 – 1244.

⁶⁵ ČESKO. § 2 písm. b), vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 294/2005 ze dne 11. července 2005, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 105, s. 5411 – 5444. ISSN 1211 – 1244.

dřeva a přírodních textilií a z nich zhotovených oděvů. Pojem není v legislativě odpadového hospodářství vymezen.⁶⁶

Směsný komunální odpad (SKO) je odpad, který zůstává po separaci využitelných složek a nebezpečných složek z komunálních odpadů. Mnohdy označován jen jako „zbytkový“ odpadem. Směsný odpad je v Katalogu odpadů evidován pod druhovým označením 20 03 01 jako „*směsný komunální odpad*.“⁶⁷

Komunální odpad (KO) není odpad směsný, ale směsný odpad je součástí komunálního odpadu. Směsný odpad je odpad, který není možné vhodit do barevných kontejnerů na tříděný odpad a teoreticky jinak vytrídít. Směsný odpad se u nás dále netřídí a putuje většinou rovnou k likvidaci.⁶⁸

Podíl BRKO ve směsném komunálním odpadu (SKO) dnes činí cca 40 %. Proto je přijímána celá řada opatření, která vedou k přesměrování bioodpadu ze skládek do bioplynových stanic a kompostáren a k následnému uložení do půdy. BRKO na skládky zatím ukládat lze, ale jeho množství je nezbytné snižovat v souladu s harmonogramem omezování množství BRKO v SKO. Tento harmonogram je zakomponován v Plánu odpadového hospodářství (POH) ČR a je závazný pro POH krajů.⁶⁹

3.7.3 Produkce komunálního odpadu

V České republice se sběrem dat o vyprodukovaném komunálním odpadu, jeho složením, metodikou výpočtu a dalšími faktory primárně zabývají dvě instituce: Český statistický úřad a Ministerstvo životního prostředí. Na podzim roku 2016 se problémem dvojího vykazování zabývala vláda ČR, která stanovila postupy, jejichž cílem je odstranit

⁶⁶ KOMUNÁLNÍ ODPAD. *Pojmy*. [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://www.komunalniodpad.eu/?str=pojmy>

⁶⁷ KOMUNÁLNÍ ODPAD. *Pojmy*. [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://www.komunalniodpad.eu/?str=pojmy>

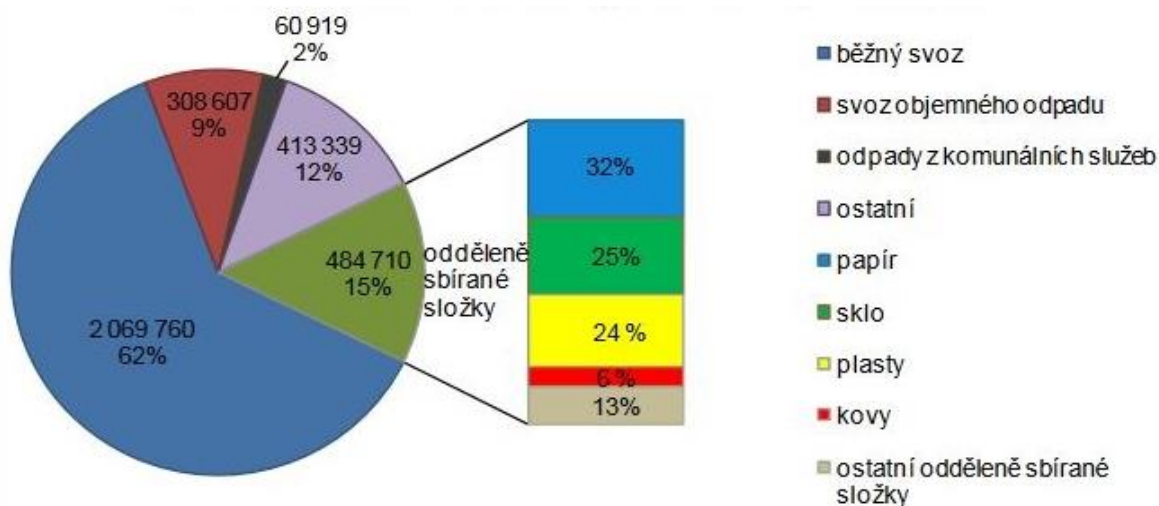
⁶⁸ TŘÍDĚNÍ ODPADU. *Komunální odpad*. [online]. © 2007 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.trideniodpadu.cz/komunalni-odpad>

⁶⁹ KOMPOSTUJ. *Biologicky rozložitelné komunální odpady*. [online]. © 2009 - 2015 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.kompostuj.cz/vime-jak/legislativa/biologicky-rozlozitelne-komunalni-odpady/>

nesoulady mezi oficiálními statistickými daty ČSÚ potvrzenými Eurostatem a administrativními údaji resortu MŽP.⁷⁰

Obce dle statistik v roce 2015 vyprodukovaly celkem 3,7 mil. tun odpadů. Největší část odpadů z obcí tvořily odpady komunální. V roce 2015 bylo v ČR vyprodukováno 3,3 mil. tun KO. Oproti roku 2014 se produkce KO mírně zvýšila a v přepočtu na jednoho obyvatele činila 317 kg. Z celkově vyprodukovaného množství KO pocházela většina odpadů 62 % z běžného svozu (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 9 % KO tvořil objemný odpad (koberce, nábytek apod.), 12 % tvořil ostatní KO (např. odpady pocházející ze zahrad, parků a hřbitovů) a pouhá 2 % připadají na odpady z komunálních služeb (odpady z čištění ulic, odpadkové koše). Tříděný odpad činil 15 % produkce KO, tj. odděleně sbírané složky (papír, sklo, plast, kovy). Největší podíl odděleně sbíraných složek tvořil papír 32 %, dále sklo 25 %, plasty 24 % a kovy 6 %. Odděleně sbíraných složek bylo v roce 2015 vytríděno 46 kg na 1 obyvatele, jednalo se o 15 kg papíru, 11 kg skla, 11 kg plastů, 3 kg kovů a 6 kg ostatních odděleně sbíraných složek.⁷¹

Graf 2: Skladba komunálního odpadu v tunách, v roce 2015

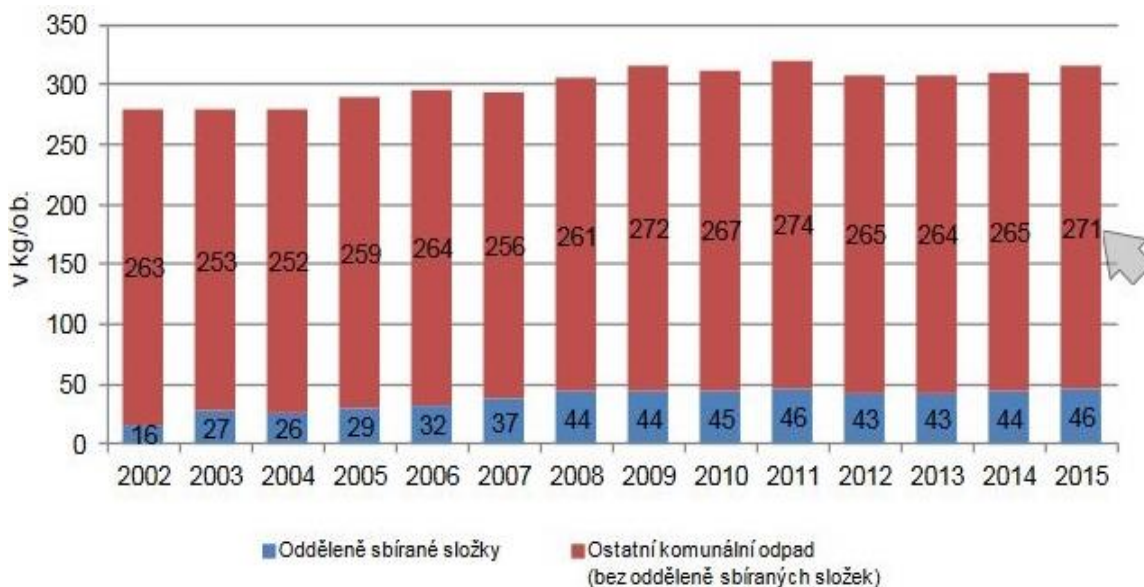
Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015.*

⁷⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Vláda se zabývala vykazováním dat o odpadech. [online]. © 2017 [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vlada-se-zabyvala-vykazovanim-dat-o-odpadech>

⁷¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015.* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/48436959/280029-16.pdf/15910262-39cc-4513-833c-95c46a409922?version=1.4>

Množství vyprodukovaného komunálního odpadu se v ČR z dlouhodobého hlediska nemění. Změny lze však pozorovat ve složení jeho jednotlivých složek. Pokračuje trend postupného snižování množství směsného (netříděného) odpadu a větší část komunálního odpadu připadá na odděleně sbírané složky.

Graf 3: Vývoj produkce komunálních odpadů v ČR

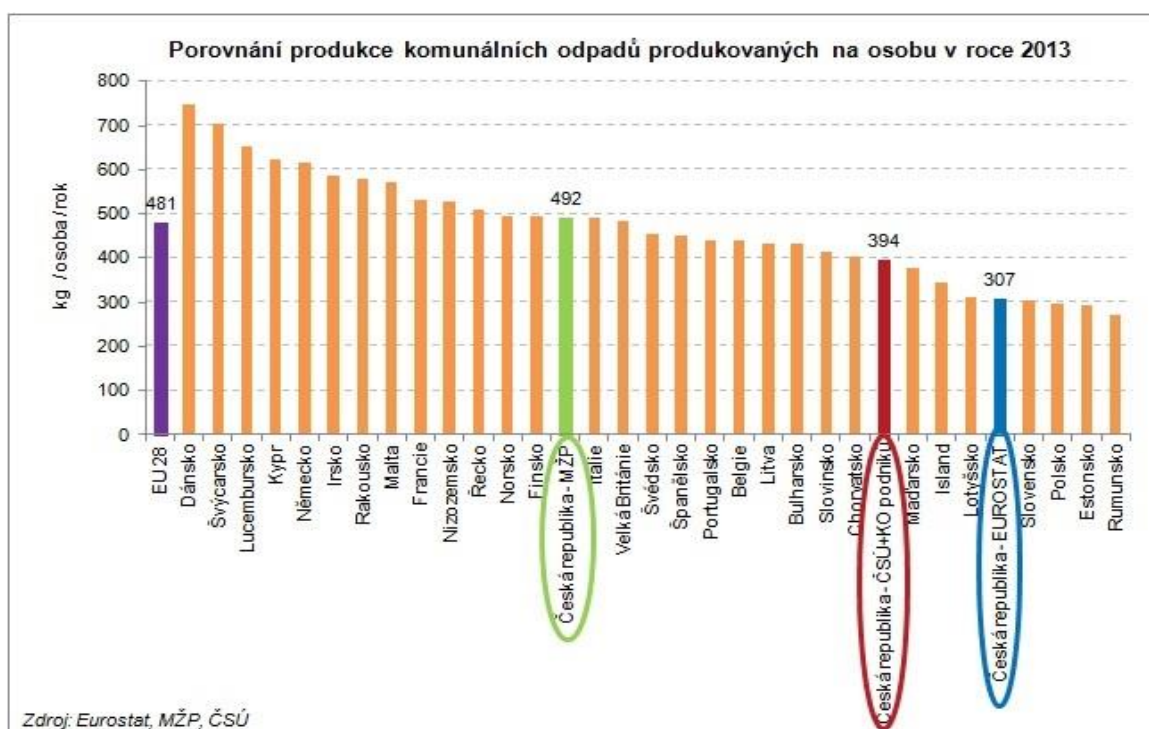
Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015.*

Ostatní komunální odpad ještě v roce 2002 tvořil téměř $\frac{3}{4}$ celkové produkce komunálních odpadů, v roce 2015 se jeho podíl snížil o 13%. Naproti tomu odděleně sbírané složky tvořily v roce 2002 6 % celkové produkce komunálních odpadů, v roce 2015 již 15 %. Konkrétně to znamená, že v roce 2002 bylo z celkového množství 263 kg vytríděno 16 kg odděleně sbíraných složek (papír, plasty, sklo, kovy) na jednoho obyvatele. V roce 2015 bylo již z celkového množství 271 kg vytríděno 46 kg na jednoho obyvatele. Ačkoliv se množství vytríděných složek komunálního odpadu oproti roku 2014 zvýšilo o 2 kg na jednoho obyvatele, z dlouhodobého hlediska se toto množství výrazně nemění.⁷²

⁷² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015.* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/48436959/280029-16.pdf/15910262-39cc-4513-833c-95c46a409922?version=1.4>

Odlišné, avšak velice komplexní a podrobné zpracování dat nejen v problematice produkce KO nabízí Česká informační agentura životního prostředí (CENIA), která úzce spolupracuje s MŽP. Společnost CENIA ohlašovacím rokem 2007 převzala a spravuje Informační systém o odpadech (ISO). Informační systém odpadového hospodářství (ISOH) je ucelený a celostátní databázový informační systém obsahující data ohlašovaná na základě zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění a zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění.⁷³ Agregátní administrativní údaje MŽP však nerespektují mezinárodně uznávané standardy a od oficiálních statistik se liší. „Data z informačního systému Ministerstva životního prostředí nelze využívat k tvorbě oficiálních statistik, neboť dle Eurostatu nenavazují na mezinárodní statistickou legislativu o odpadech a rovněž odporují základním parametrům evropského statistického systému.“⁷⁴

Graf 4: Odlišnosti ve statistickém vykazování v roce 2013

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Příloha - grafy. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/evropskou-statistiku-o-odpadech-tvori-csu>

⁷³ ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Informační systém odpadového hospodářství*. [online]. © 2012 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/odpady/isoh>

⁷⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Evropskou statistiku o odpadech tvoří ČSÚ*. [online]. © 2017 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/evropskou-statistiku-o-odpadech-tvori-csu>

4 Analytická část

V analytické části bude představena obec Dlouhá Loučka a její samosprávné orgány. Klíčovým prvkem bude základní charakteristika rozpočtu obce se zaměřením na vybrané příjmy a výdaje rozpočtu, které souvisejí s předmětnou oblastí.

Podrobněji se tato část bude zabývat stávajícím systémem odpadového hospodářství a možnostmi změn financování systému odpadového hospodářství, celkového provozu shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu. Dalším významným úkolem praktické části je nashromážděná data a informace vyhodnotit, a vytvořit tak podklady pro sjednocení jednotlivých částí v závěru diplomové práce v jeden celek a navržení konkrétních kroků, které by obec Dlouhá Loučka mohla v nejbližší budoucnosti realizovat v rámci stávajícího systému odpadového hospodářství.

4.1 Charakteristika obce Dlouhá Loučka

Obec Dlouhá Loučka se nachází 18 km jihovýchodně od města Svitavy a 8 km jižně od Moravské Třebové, v nadmořské výšce 395 metrů. Katastrální rozloha obce činí 17,58 km² a více než z poloviny je tvořena zemědělskou půdou. Na území obce se nachází přírodní rezervace „*Dlouholoučské stráně*“ a do katastru obce zasahuje také přírodní rezervace „*Rohová*“.⁷⁵

Celkový počet obyvatel k 31. 12. 2016 obce 545, z toho muži 292, ženy 253 s celkovým průměrným věkem 40,2 let.⁷⁶

4.1.1 Historie a současnost obce

Dlouhá Loučka je historicky zemědělskou obcí, od roku 1901 zde byla mlynářská společnost, zmiňovaná ještě roku 1935, od roku 1906 mlékárna, uváděná rovněž i v roce

⁷⁵ REGION MORAVSKOTŘEBOVSKA A JEVÍČSKA. *Představení obce Dlouhá Loučka* [online]. © 2010 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/dlouha-loucka/>

⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet a věkové složení obyvatel*. [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=VYSTUP-OBJEKT&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&pvo=DEM02&str=v75&c=v3~3__RP2016&u=v75__VUZE MI_43_577987

1935, v roce 1911 jeden a od roku 1935 dva konzumy. Roku 1895 vznikla v obci záložna, uváděná i v roce 1935.⁷⁷ Vývoj počtu obyvatelstva v obci má klesající tendenci.

Tabulka 2: Historický vývoj počtu obyvatel v obci Dlouhá Loučka

Rok	1854	1869	1880	1900	1910	1921	1930	1950
Počet obyvatel	1981	1659	1684	1631	1632	1515	1474	720

Zdroj: Region Moravskotřebovska a Jevíčska, *vlastní zpracování*

Před válkou bylo obyvatelstvo téměř výhradně německé národnosti. Německý název obce Langenlutsch. Po druhé světové válce bylo německé obyvatelstvo odsunuto a obec nově osídlena.⁷⁸

Obec, jako prvek sídelní struktury okresu Svitavy, je charakterizována jako sídlo nestřediskové. Střediskovou funkci plní pro obec město Moravská Třebová (obec s rozšířenou působností), která pro obec zajišťuje vyšší vybavenost (matrika, okrsek policie, úřady: stavební, životního prostředí, dopravy a jiné). Z hlediska dopravní obslužnosti je obec vázána na Moravskou Třebovou. Dlouhá Loučka má na svém území občanskou vybavenost v podobě mateřské školy, základní školy se školní jídelnou, kulturního domu, pohostinství a obchodů.⁷⁹ V obci není plynofikace ani centrální čistička odpadních vod.

Obec Dlouhá Loučka je územně samosprávnou jednotkou ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a jako taková je ve věcech samosprávy spravována patnáctičlenným zastupitelstvem obce, starostou obce, místostarostou a radou obce jako výkonným orgánem obce v samostatné působnosti. V oblasti přenesené působnosti rozhoduje rada obce, jen stanoví-li tak zákon. Ve věcech výkonu státní správy se jedná o obec I. typu, na kterou je přenesen výkon státní správy v základním rozsahu.

Zasedání zastupitelstva obce Dlouhá Loučka jsou veřejná, konají se nejméně jedenkrát za 3 měsíce, zastupitelstvo rozhoduje usnesením odsouhlaseným nadpoloviční většinou.

⁷⁷ REGION MORAVSKOTŘEBOVSKA A JEVÍČSKA. *Představení obce Dlouhá Loučka* [online]. © 2010 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/dlouha-loucka/>

⁷⁸ REGION MORAVSKOTŘEBOVSKA A JEVÍČSKA. *Představení obce Dlouhá Loučka* [online]. © 2010 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/dlouha-loucka/>

⁷⁹ REGION MORAVSKOTŘEBOVSKA A JEVÍČSKA. *Představení obce Dlouhá Loučka* [online]. © 2010 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/dlouha-loucka/>

Informace o místě, době a programu, stejně jako zápis z konání zastupitelstva a přijatá usnesení se zveřejňují na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup.⁸⁰ Zastupitelstvo obce zřídilo v souladu se zákonem o obcích finanční a kontrolní výbor.

Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej zastupitelstvo obce pověřilo.⁸¹ Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady, je-li zřízena, dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly, jimiž jej zastupitelstvo obce pověřilo.⁸²

4.2 Rozpočet obce Dlouhá Loučka

Pro úspěšné fungování územní samosprávy a plnění jejich funkcí jsou nezbytné potřebné předpoklady, mezi které patří mimo jiné i předpoklady ekonomické, tj. právo vlastnit majetek, získávat vlastní finanční prostředky, sestavovat rozpočet na daný kalendářní rok, dle rozpočtových pravidel. Obec Dlouhá Loučka v roce 2016 hospodařila s přebytkovým rozpočtem, kde celkové příjmy dosáhly výše 9 315 600 Kč a celkové výdaje činily 8 836 400 Kč.

Tabulka 3: Rozpočet obce Dlouhá Loučka 2016

Název		tis. Kč
Třída 1	Daňové příjmy	6 972,83
Třída 2	Nedaňové příjmy	825,53
Třída 3	Kapitálové příjmy	37,37
Třída 4	Přijaté transfery	1 514,51
Příjmy celkem		9 315,60
Třída 5	Běžné výdaje	5 377,89
Třída 6	Kapitálové výdaje	3 493,15
Výdaje celkem		8 836,40
Třída 8	Financování	- 479,2

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

⁸¹ § 119 odst. 2, tamtéž

⁸² § 119 odst. 3, tamtéž

4.2.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří největší část příjmů obce Dlouhá Loučka, výnosy daňových příjmů dosáhly v roce 2016 téměř 75 % všech příjmů obce.

Tabulka 4: Daňové příjmy obce Dlouhá Loučka v roce 2016

Daň	Podíl	Příjmy v tis. Kč	
Daň z přidané hodnoty	20,83 % celostátního hrubého výnosu daně	2 947	
Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou	23,58 % celostátního výnosu daně (záloh na daň) vybíraná srážkou podle zvláštní sazby	155	
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (podnikání)	23,58 % z 60 % celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň)	104	
	30 % z výnosu záloh na daň podle bydliště podnikatele		
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	23,58 % celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně	1 331	
	1,5 % celostátního hrubého výnosu daně rozdělené na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci		
Daň z příjmů právnických osob	23,58 % celostátního hrubého výnosu (bez daně placené obcemi)	1 608	
	100 % daně placené obcí	89	
Daň z nemovitých věcí	100 % daně, kde se nemovitost nachází	419	
Místní poplatek	100 %	ze psů	5,90
		ze vstupného	13
		za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	264,00
Správní poplatek	100 % poplatku	2,90	

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

Daňový příjem tvoří i místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který obec Dlouhá Loučka zavedla obecně závaznou vyhláškou č. 1/2016.

Obec Dlouhá Loučka zvolila nejběžnější způsob úhrady poplatků za komunální odpad. Zastupitelstvo obce Dlouhá Loučka vydalo na základě § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb.,

o místních poplatcích, a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích obecně závaznou vyhláškou č. 1/2016, kterou zavedlo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, kde vymezuje formální náležitosti poplatkového vztahu, subjekt poplatníka, ohlašovací povinnost, sazbu poplatku ve výši 500 Kč, která je tvořena z pevné částky 250 Kč za osobu a kalendářní rok a z pohyblivé částky 250 Kč, která „je stanovena na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka a kalendářní rok“⁸³ (skutečné náklady za rok 2015 činily 241 443 Kč, po rozúčtování na 544 osob a 13 rekreačních objektů činily 433 Kč na osobu) a dále splatnost poplatku a osoby osvobozené od poplatku.⁸⁴

Způsob úhrady poplatků za komunální odpad, který obec Dlouhá Loučka zvolila, tedy místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů řeší pouze problematiku komunálního odpadu tj. veškerého odpadu vznikajícího na území obce při činnosti fyzických osob, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. Poplatek za produkci odpadu vznikajících u fyzických a právnických osob oprávněných podnikat obec neřeší, tyto osoby mají povinnost uzavřít písemnou smlouvu s Technickými službami Moravská Třebová, které v obci zajišťují sběr a svoz odpadu.

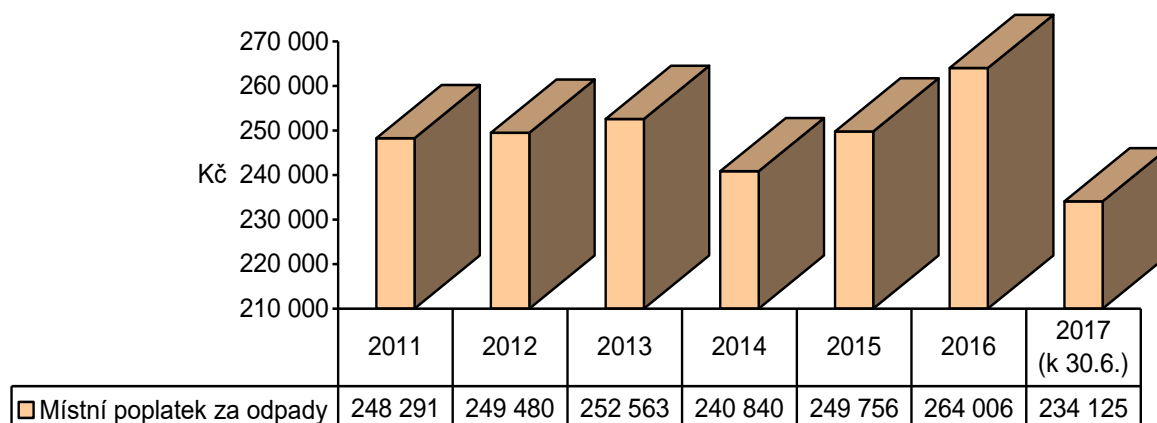
Z hlediska třídění se v rozpočtu jedná o běžný daňový příjem za rok 2016, strukturovaný v rámci druhového třídění pod položkou 1340 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů s příjmem ve výši 264 006 Kč. V roce 2016 se obci podařilo vybrat 100 % místního poplatku v celkové výši 238 500 Kč, což činilo necelých 2,6 % z celkových příjmů. Rozdíl od účtované částky činily nedoplatky za odpady z let minulých.

Výše příjmů plynoucích do rozpočtu obce je přímo odvislá od demografického vývoje a způsobu výběru úhrady za odpady. Oba tyto ukazatele stejně jako příjmy z místního poplatku jsou ve sledovaném období téměř neměnné (Graf 5).

⁸³OBEC DLOUHÁ LOUČKA. Obecně závazná vyhláška č. 1/2016. In: *Obec Dlouhá Loučka* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.obecdlouhaloucka.cz/>

⁸⁴ Čl. 4, tamtéž

Graf 5: Vývoj příjmů z místního poplatku v obci Dlouhá Loučka

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

4.2.2 Ostatní skupiny příjmů a výdajů rozpočtu

Nedaňové příjmy

V rozpočtu obce Dlouhá Loučka tvoří jen necelých 9 %. Největší část tvoří příjem z bytového hospodářství. Z hlediska problematiky odpadového hospodářství je důležitý nedaňový příjem evidovaný v rozpočtu obce v rámci odvětvového třídění pod paragrafem 3722 Sběr a svoz komunálního odpadu EKO-KOM ve výši 35 412 Kč, který představuje finanční kompenzaci od společnosti EKO-KOM za úroveň třídění odpadu. Právě tento prvek je z hlediska možností změn ve financování odpadového hospodářství velice zajímavý.

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy tvoří zanedbatelnou část příjmů, obec neplánuje prodávat majetek ani nemovitosti, rovněž neobchoduje na kapitálovém trhu. V roce 2016 činil kapitálový příjem z prodeje dvou pozemků částku ve výši 37 370 Kč.

Přijaté transfery

V rámci rozpočtového roku 2016 obec Dlouhá Loučka realizovala investiční projekt rekonstrukce objektu čp. 133, který je v majetku obce a za tím účelem získala dotaci z rozpočtu Pardubického kraje ve výši 450 000 Kč. Další přijaté dotace byly neinvestičního charakteru od orgánu státní správy Úřadu práce Svitavy za účelem veřejně prospěšných

prací v celkové částce 864 694 Kč, dále z rozpočtu Pardubického kraje ve výši 33 411 Kč na požární techniku a 13 564 Kč pokrývající výdaje jednotek SDH.⁸⁵

Běžné výdaje

V rozpočtu obce Dlouhá Loučka, převládají výdaje běžné, které jsou spojeny s každodenním provozem obce a odčerpávají bezmála 60 % celkových příjmů. Představy občanů i zastupitelů o potřebných výdajích prakticky vždy mnohonásobně překračují objem dostupných příjmů. Největší výdaje připadají na: činnost místní správy ve výši 949 557 Kč, činnost zastupitelstva obce 881 596 Kč, péče o vzhled obce a veřejnou zeleň 1 137 436 Kč, nebytové hospodaření 2 106 002 Kč a v neposlední řadě výdaj strukturovaný v rozpočtu v rámci odvětvového třídění pod skupinou Služby obyvatelstvu, oddílem Ochrana životního prostředí, pododdílem Nakládání s odpady a paragrafem 3722 Sběr a svoz komunálních odpadů ve výši 288 850 Kč⁸⁶ představující více než 3 % z celkových výdajů obce v daném kalendářním roce. Výdaje tohoto charakteru se obec snaží regulovat aktivní politikou směřující k podpoře separace komunálního odpadu, tedy snížení produkce směsného odpadu, tříděním.

Kapitálové výdaje

Výše kapitálových příjmů je každoročně silně ovlivněna výší čerpaných dotací, a to zejména těch, které jsou kryty prostředky z EU. V roce 2016 představovaly kapitálové výdaje částku ve výši 3 493 150 Kč. Jednalo se o investici na vybudování víceúčelového sportovního hřiště s nákladem 1 280 000 Kč a nákup nemovitostí čp. 52 a 122 v celkovém objemu 2 106 000 Kč vše bez využití dotačních zdrojů.

Financování

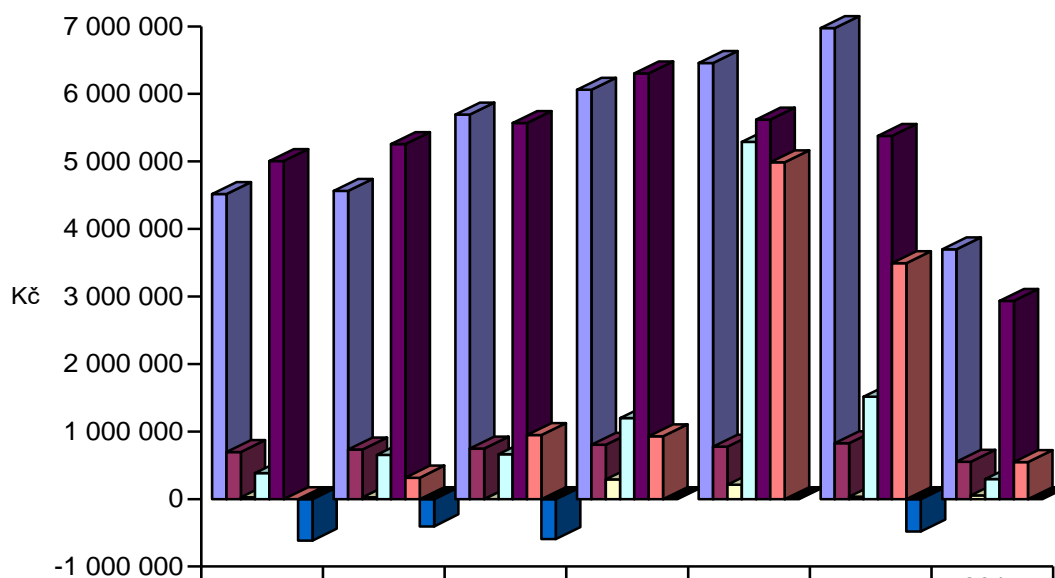
Představuje nástroj, který vyrovnává rozpočet, proto má vždy obrácené znaménko než je rozdíl mezi rozpočtovými příjmy a výdaji. V roce 2016 byl rozpočet obce přebytkový (celkové příjmy 9 350 237,60 Kč - celkové výdaje 8 871 040,22 Kč = 479 197,38 Kč. Financování bylo v rozpočtu evidováno jako záporná hodnota a tento přebytek bude využit v rozpočtu obce v roce 2017.

⁸⁵ OBEC DLOUHÁ LOUČKA. Závěrečný účet obce za rok 2016. In: *Obec Dlouhá Loučka* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.obecdouhaloucka.cz/>

⁸⁶ OBEC DLOUHÁ LOUČKA. Závěrečný účet obce za rok 2016. In: *Obec Dlouhá Loučka* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.obecdouhaloucka.cz/>

Možnosti všestranného rozvoje obce Dlouhá Loučka jsou odvislé od příjmů obce. Analýzou rozpočtů obce v letech 2011 - 2017 byl zjištěn postupný nárůst daňových příjmů, odvozený od každoročních změn rozpočtového určení daní. Kapitálové příjmy vzrostly v roce 2014, a to v souvislosti s pozemkovými úpravami a následným prodejem pozemků, v současné době již obec nepředpokládá příjem z prodeje. V roce 2014 začala být obec úspěšná v čerpání investičních dotací, v roce 2015 získala a proinvestovala významnou dotaci na komplexní rekonstrukci kulturního domu. S ohledem na míru spoluúčasti k této investici, ale i dalším investicím v roce 2016 nelze v nejbližších letech předpokládat vzrůstající tendenci tohoto druhu příjmu.

Graf 6: Vývoj rozpočtu obce Dlouhá Loučka v letech 2011 – 2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (k30.6.)
■ Daňové příjmy	4 515	4 564	5 695	6 061	6 459	6 972	3 699
■ Nedaňové příjmy	696 479	734 141	749 985	801 490	774 759	825 530	549 960
■ Kapitálové příjmy	27 350	28 500	0	291 473	213 540	37 370	55 079
■ Přijaté transfery	385 325	652 400	661 534	1 199	5 289	1 514	294 366
■ Běžné výdaje	5 007	5 257	5 569	6 303	5 618	5 377	2 935
■ Kapitálové výdaje	0	317 013	946 550	927 714	4 985	3 493	547 550
■ Financování	-617 838	-404 344	-590 967	-1 122	-1 799	-479 200	-1 116

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, vlastní zpracování

4.2.3 Závěrečný účet a přezkum hospodaření obce

Uplynutím kalendářního roku se všechny finanční údaje o ročním hospodaření obce souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu. Závěrečný účet obsahuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném a podrobném členění podle rozpočtové skladby, dále údaje o hospodaření s majetkem obce a další finanční operace, včetně vyúčtování finančních vztahů k jiným rozpočtům a fondům. Podrobné zpracování závěrečného účtu umožňuje komplexní zhodnocení hospodaření obce s financemi a majetkem obce. Návrh závěrečného účtu musí být nejméně po dobu 15 dnů před dnem jeho projednání zveřejněn na úřední desce obce a v elektronické podobě. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu.⁸⁷

Obec je povinna požádat o přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok a to příslušný krajský úřad nebo auditora či auditorskou společnost.⁸⁸ Předmět, hlediska a postup při přezkoumání hospodaření stanoví zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.⁸⁹

Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkumu hospodaření za uplynulý rok musí zastupitelstvo obce projednat do 30. 6. následujícího roku a přijmout v případě výhrad vhodná opatření k nápravě nedostatků.⁹⁰

4.3 Systém odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka

Na základě povinností určených v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech, vznikají obci náklady související s nakládáním s komunálním odpadem. Obec může požadovat úhradu těchto nákladů od osob, které komunální odpad na území obce produkují. Obec je podle zákona o odpadech původcem komunálního odpadu, kterým se stává v okamžiku odložení

⁸⁷ ČESKO. § 17, zákona č. 250/2000 ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 - 3567. ISSN 1211 – 1244.

⁸⁸ ČESKO. § 42, zákona č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 420/2004 ze dne 10. června 2004, o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 138, s. 8078 - 8086. ISSN 1211 – 1244. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2004/138-2004.pdf>

⁹⁰ ČESKO. § 43, zákona č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

odpadu fyzickou osobou na místo k tomu určenému, a vztahují se tak na ni povinnosti původce odpadů. Obec má dle zákona o odpadech povinnost zajistit místa pro odkládání komunálního odpadu a pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů, které vyprodukují nepodnikající fyzické osoby.

Obec Dlouhá Loučka v souladu se zákonem o obcích a zákonem o odpadech stanovila Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2016 systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na území obce Dlouhá Loučka. V rámci systému zabezpečuje třídění komunálního odpadu, shromažďování tříděného odpadu, sběr a svoz nebezpečných složek komunálního odpadu, sběr a svoz objemného odpadu, shromažďování směsného komunálního odpadu a nakládání se stavebním materiálem. Systém je obcí organizován na veřejně dostupných místech bez časového omezení do zvláštních (barevně odlišených) sběrných nádob - tzv. nádobový sběr.

Třídění komunálního odpadu je v obci prakticky realizováno tříděním na složky: biologické odpady rostlinného původu, papír, plasty, včetně PET lahví, sklo čiré, sklo barevné, kovy, nebezpečné odpady, objemný odpad a směsný komunální odpad. Třídění komunálního odpadu provádí primárně občané produkující odpad a to již ve svých domácnostech, kde odděleně shromažďují složky do speciálních, barevně rozlišených pytlů, případně nádob.

Tříděný odpad je v obci organizován a shromažďován do zvláštních sběrných nádob - kontejnerů o objemu 1 100 litrů, které jsou standardně barevně odlišeny (modrá, žlutá, bílá zelená a hnědá) a označeny příslušnými nápisy, v případě odděleného sběru plastů je alternativní možností shromažďování do speciálních žlutých pytlů, které jsou distribuovány obecním úřadem za úplaty 5 Kč za kus a dále do velkoobjemových kontejnerů zelené barvy určených na uložení biologického odpadu rostlinného původu. Sběrná místa, tj. umístění zvláštních sběrných nádob, jsou rovněž určena vyhláškou obce, tak aby rovnoměrně pokryla celé zastavěné území obce. Celkem se jedná o tři místa na autobusových zastávkách, po jednom místě na fotbalovém hřišti, u bytového domu č. p. 195 a za kulturním domem. Velkoobjemové kontejnery na biologický odpad rostlinného původu jsou dva na fotbalovém hřišti a za kulturním domem.

Shromažďování a svoz směsného komunálního odpadu. Jde vlastně o odpad, který se již nedá třídít a který končí na skládkách či spalovnách KO, který produkuje každá osoba, každá domácnost. V rámci zavedeného systému je v obci směsný komunální odpad shromažďován do typizovaných sběrných nádob - popelnic o objemu 110, 120 a 240 litrů, případně sběrných pytlů, jejich umístění je individuální a jsou majetkem každé domácnosti, dále do odpadkových košů, umístěných na veřejných prostranstvích v obci, které jsou v majetku obce.

Sběr a svoz nebezpečných složek komunálního odpadu je realizován minimálně dvakrát ročně jejich odebráním na předem vyhlášených, na úřední desce a místním rozhlasem zveřejněných, přechodných stanovištích přímo do zvláštních sběrných nádob k tomu určených. Jedná se o druhy odpadů, které Katalog odpadů definuje v ustanovení „§ 7 odst. 1 *Nebezpečné odpady jsou označeny v Katalogu odpadů symbolem „*“.*“⁹¹

Sběr a svoz objemného odpadu je prováděn minimálně jedenkrát ročně jejich odebráním na předem vyhlášených, na úřední desce a místním rozhlasem zveřejněných, přechodných stanovištích přímo do zvláštních sběrných nádob k tomu určených nebo odevzdáním ve sběrném dvoře. Jedná se o odpad z domácností, který kvůli nadměrným rozměrům a velké hmotnosti nelze odkládat do běžných sběrných nádob. Obec provozuje jeden velkoobjemový kontejner na objemný komunální odpad, který je umístěn za kulturním domem.

Smluvními partnery v odpadovém hospodářství obce Dlouhá Loučka jsou společnosti.

1) Technické služby Moravská Třebová s.r.o., IČO 259703, Zahradnická 1412/21, 571 01 Moravská Třebová, které v roce 2016 zajišťovali a realizovali sběr, svoz kontejnerů na separovaný plast a separovaný papír k zajištění využití obalů z odpadů a odstranění směsného komunálního odpadu uložením na skládku Březinka v rozsahu smluvního ujednání a to:

- 26 vývozů popelnic se směsným komunálním odpadem, dle rozpisu, v celkové hodnotě 219 270 Kč, včetně dopravy a poplatku za uložení SKO na skládku,
- 26 vývozů kontejnerů na separovaný plast, v celkové hodnotě 20 182 Kč,

⁹¹ ČESKO. § 7 odst. 1, vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 93/2016 ze dne 23. března 2016, o Katalogu odpadů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 38, s. 1802 – 1831. ISSN 1211 – 1244.

- 12 vývozu kontejnerů na separovaný papír, v celkové hodnotě 2 374 Kč.

2) LIKO Svitavy a.s. IČO 25260715, Tolstého 2114/13, 568 02 Svitavy, firma smluvně zajišťuje a realizuje sběr a svoz tříděného skla v rozsahu smluvního ujednání, celkem 26 vývozu kontejnerů na separované sklo, dle rozpisů v celkové hodnotě 5 060 Kč.

3) P-D Refractories CZ a.s., skládka Březinka, IČO 16343409, Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice, provozovatel skládky směšného odpadu je partnerem obce, která v rámci sběru a svozu minimálně jedenkrát ročně realizuje vývoz velkoobjemového kontejneru na objemný odpad, který uloží na skládce. V roce 2016 náklady na svoz a uložení objemného odpadu o celkové hmotnosti 13 480 kg činily 17 170 Kč.

4) Hanácká zemědělská společnost Jevíčko a.s., IČO 48173053, Třebovská 713, 569 43 Jevíčko. Obec plní povinnosti uložené zákonem o odpadech a zajišťuje celkem dvě sběrná místa pro oddělené soustředování biologicky rozložitelného komunálního odpadu ve dvou velkoobjemových kontejnerech, kde mají občané možnost odevzdávat veškeré rostlinné zbytky z údržby zeleně a zahrad vznikající na území obce. Svoz realizuje obec Dlouhá Loučka dle potřeby, skládkování je u smluvního partnera za úplatu. V roce 2016 obec vyprodukovala celkem 59 tun BRKO.

5) SD Kovošrot s.r.o., IČO 26970805, Vídeňská 264/120b, 619 00 Brno, provoz Svitavy, v rámci firmou poskytovaných služeb je v obci dle potřeby realizován svoz vytříděného kovového dopadu. V roce 2016 se jednalo o 1 500 kg s celkovou výkupní cenou ve výši 3 000 Kč. Oddělený sběr kovu je provozován, avšak množství produkce je nahodilá, nepředvídatelná.

Sběr a svoz nebezpečného odpadu nebyl v obci v roce 2016 realizován.

Na území obce se podařilo ekologicky zlikvidovat několik drobných nelegálních skládek, v současné době se tyto skládky nevyskytují.

4.3.1 Produkce a struktura komunálního odpadu v obci

Objektivní informace o produkci, složení a způsobu nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka lze čerpat z informačního systému ISPOP - Integrovaný Systém Plnění Ohlašovacích Povinností, který zajišťuje příjem a zpracování vybraných evidencí (ohlašovacích povinností - hlášení) z oblasti životního prostředí a další distribuci takto ohlášených informací dotčeným institucím státní a veřejné správy.

Ohlašovací povinnost pro obec vyplývá ze zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, své ohlašovací povinnosti jsou producenti odpadů povinni plnit dle metodiky vyhlášky MŽP č. 83/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady ve formě vyplnění přílohy č. 20.⁹²

Z hlášení o produkci a nakládání s odpady za vykazované roky 2015 a 2016 lze kvantifikovat celkovou produkci odpadu podle druhu a katalogového čísla, způsob nakládání (AN3 - identifikace oprávněné osoby - smluvního partnera).

Tabulka 5: Produkce jednotlivých druhů odpadu v obci Dlouhá Loučka 2015 - 2016

Katalogové číslo	Název druhu odpadu	Množství celkem tun 2015	Množství celkem tun 2016	Kód způsobu nakládání	Partner
100101	Škvára, struska, popel	3,24	4,88	AN3	TS MT
150105	Kompozit obaly	0,266	0,294	AN3	TS MT
200101	Papír a lepenka	0,867	1,892	AN3	TS MT
200102	Sklo	4,0306	4,489	AN3	LIKO
200139	Plasty	5,947	5,689	AN3	TS MT
200201	Biol. rozl. odpad	63	59	AN3	HZ spol.
200301	Směsný kom. odpad	119,45	106,35	AN3	TS MT
200307	Objemný odpad	14,05	13,48	AN3	P-D Refractories
200140	Kovy	1	1,5	AN3	Kovošrot Svitavy
*“”	Nebezpečný odpad	0	0		

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, Hlášení o produkci a nakládání s odpady, *vlastní zpracování*

⁹² ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 ze dne 17. října 2001, o podrobnostech nakládání s odpady. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 145, s. 8355 – 8420. ISSN 1211 – 1244.

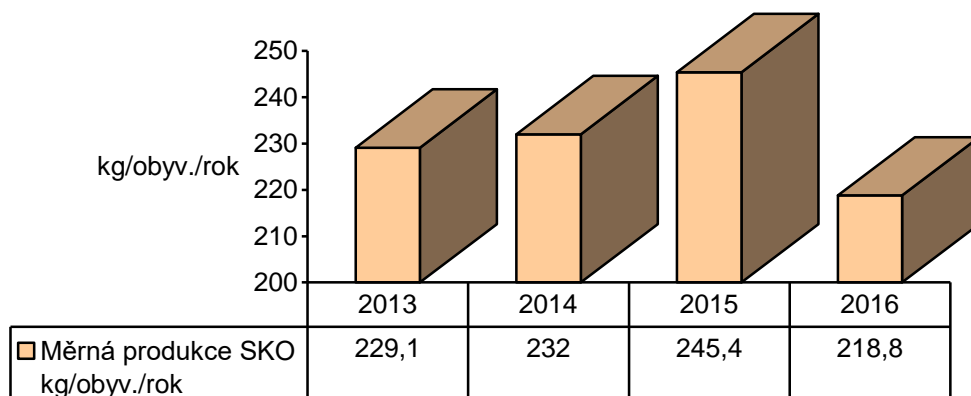
4.3.2 Měrná produkce odpadu KO a SKO

Produkce komunálního odpadu vyplývá z podílu součtu měřitelných ukazatelů (součet hmotností všech druhů KO, včetně objemného a biologicky rozložitelného odpadu, před oddělením využitelných složek) komunálního odpadu a počtu obyvatel.

Využitím měřitelných ukazatelů z tabulky 5 bude zjištěna celková produkce komunálního odpadu v obci Dlouhá Loučka. V roce 2015 se jednalo celkem o 226 360 kg. Za užití základního analytického vzorce - celková produkce KO/počet obyvatel (544), bude zjištěna hodnota měrné produkce KO na jednoho obyvatele a rok, která v roce 2015 činila 415 kg na obyvatele a rok. V roce 2016 celkem 197 574 kg KO. Ze vzorce celkové produkce KO/počet obyvatel (545), bude zjištěna hodnota měrné produkce KO. Za rok 2016 činila měrná produkce KO 362 kg na obyvatele a rok.

Obdobně bude postupováno při zjištění měrné produkce směsného komunálního odpadu. Využitím ukazatelů z tabulky 5 bude zjištěna celková produkce SKO, která v roce 2015 činila 133 500 kg. Ze vzorce celkové produkce SKO/počet obyvatel (544) bude zjištěna hodnota celkové produkce SKO na jednoho obyvatele a rok. V roce 2015 dosahovala celková produkce SKO 245,4 kg na obyvatele a rok. V roce 2016 činila produkce SKO 119 830 kg. Výpočtem celkové produkce SKO/počet obyvatel (545) bude zjištěna hodnota celkové produkce SKO na jednoho obyvatele a rok, která v roce 2016 výrazně poklesla na necelých 218,8 kg na obyvatele a rok.

Graf 7: Měrná produkce SKO v obci Dlouhá Loučka v letech 2013 - 2016

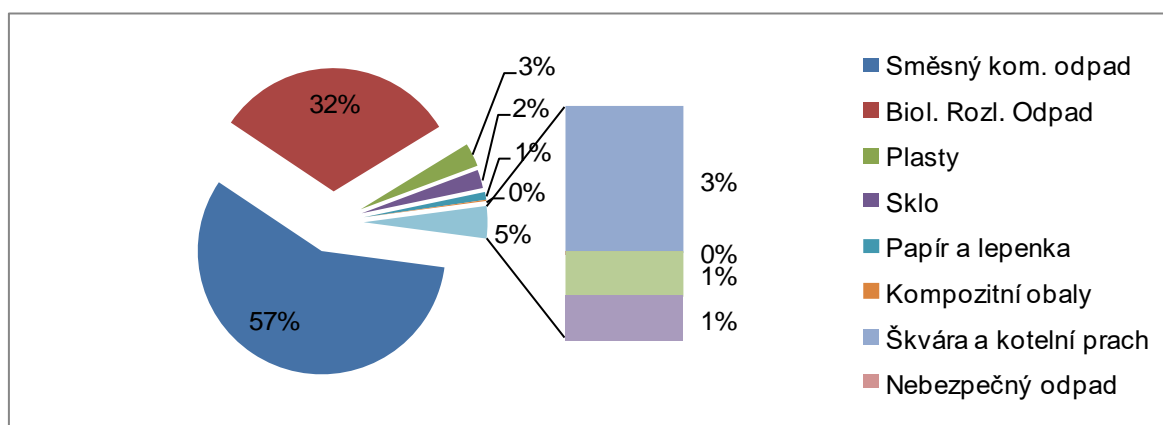

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, vlastní zpracování

Měrná produkce komunálního odpadu a směšného komunálního odpadu v obci Dlouhá Loučka v roce 2016 je, v porovnání s hlášeními z let minulých, zejména pak v porovnání s rokem 2015, klesající.

Skladba komunálního odpadu je dalším významným indikátorem. Skladba KO v obci v letech 2015 a 2016 vyplývá z tabulky 5. Skladba KO je běžně vyjádřitelná procentuálně.

Graf 8: Skladba komunálního odpadu v obci Dlouhá Loučka v roce 2016

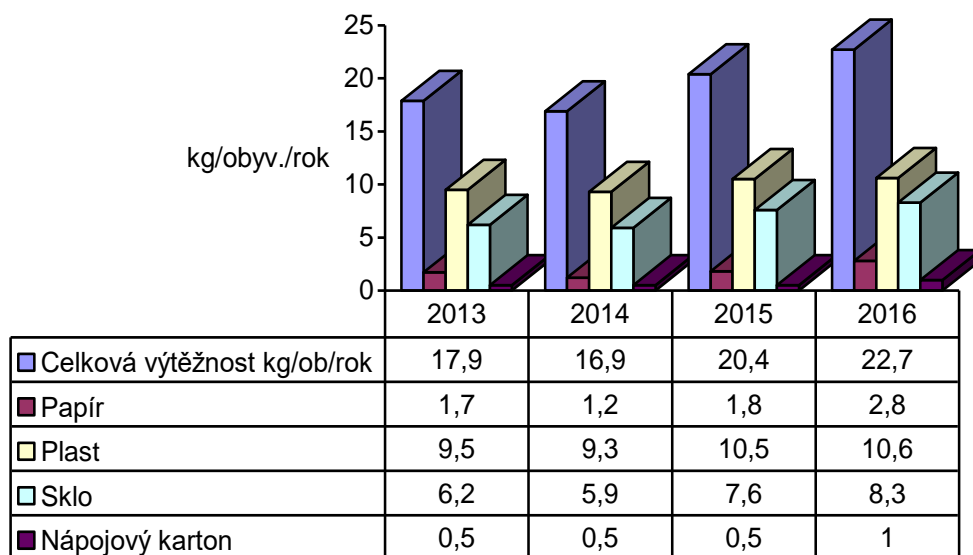
Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

Skladba směšného komunálního odpadu je podkladem pro další měřitelný ukazatel, kterým je výtěžnost.

4.3.3 Výtěžnost tříděného sběru

Kvalita třídění sběru patří mezi další měřitelné ukazatele, jedná se o podíl součtu hmotností vytríděných komodit: papír + plast + sklo + nápojový karton (kompozitní obaly) z komunálního odpadu a počtu obyvatel obce, bez vytríděného kovového odpadu. Z měřitelných ukazatelů tabulky 5 bude zjištěna celková produkce tříděného odpadu v obci Dlouhá Loučka v roce 2015, která činila celkem 11 110 kg vytríděného odpadu. Analytickým výpočtem - celkové množství vytríděného odpadu/počtem obyvatel (544) bude zjištěn podíl ve výši 20,4 kg na obyvatele a rok výtěžnosti sběru v obci v roce 2015. V roce 2016 se jednalo celkem o 12 364 kg vytríděného odpadu. Výpočtem - celkové množství vytríděného odpadu/počtem obyvatel (545) bude zjištěn podíl ve výši 22,7 kg na obyvatele a rok výtěžnosti sběru v obci v roce 2016.

Graf 9: Vývoj výtěžnosti tříděného sběru v obci Dlouhá Loučka

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

Ukazatel výtěžnosti tříděného sběru v jednotkách kg/obyvatel/rok je mimo jiné směrodatný pro výpočet složky odměny, kterou obec získává od spol. EKO-KOM, (bližší upřesnění v kapitole 4.4 Ekonomické prvky odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka).

4.3.4 Porovnání produkce a složení odpadu

V porovnání s celorepublikovými statistikami ČSÚ v roce 2015 (Graf 3 a Tabulka 6) se obec Dlouhá Loučka řadí do kategorie velmi nadprůměrné produkce KO a velmi podprůměrné výtěžnosti tříděného sběru.

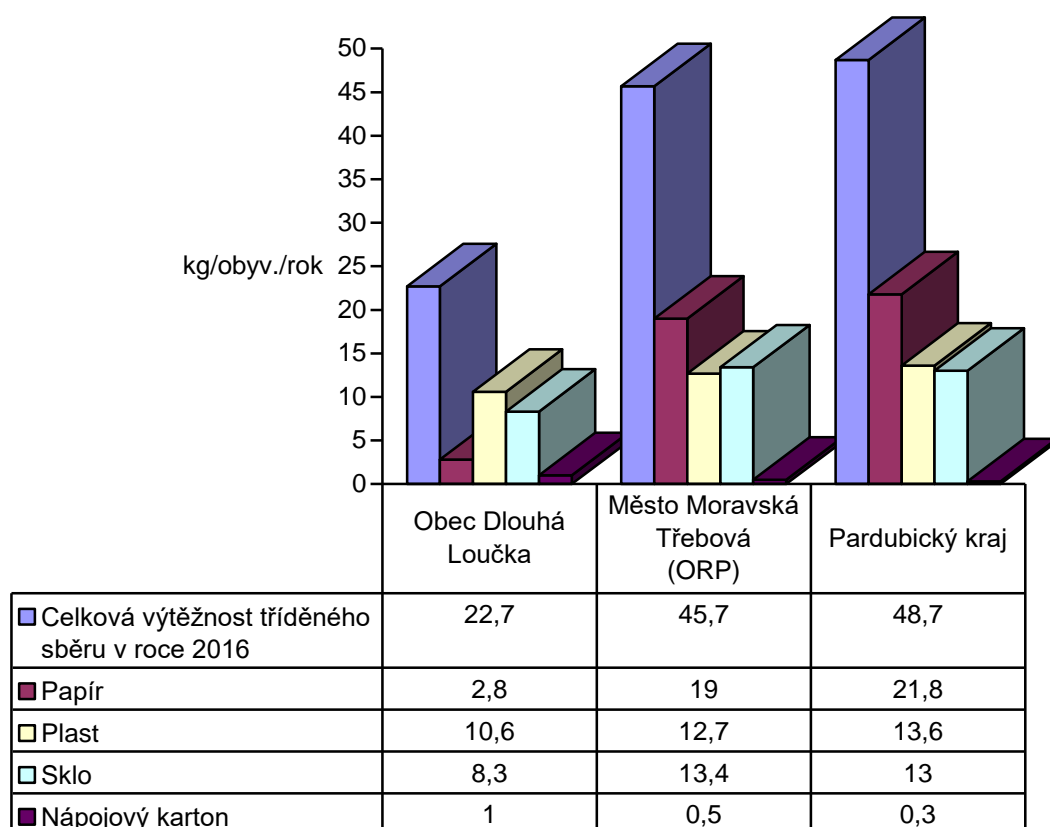
Tabulka 6: Celková produkce komunálních odpadů v ČR 2009–2015

Rok	Počet obyvatel	Celková produkce KO (tun)	Celková produkce KO/obyvatel (kg/obyv./rok)	Celková produkce SKO (tun)	Celková produkce SKO/obyvatel (kg/obyv./rok)	Produkce KO vyjma produkce SKO (tun)
2009	10 491 492	5 324 244	507	3 283 971	313	2 040 273
2010	10 517 247	5 361 883	510	3 142 929	299	2 218 954
2011	10 495 430	5 388 058	513	3 067 683	292	2 320 375
2012	10 509 719	5 192 784	494	2 932 787	279	2 259 997
2013	10 510 719	5 167 805	492	2 859 659	272	2 308 146
2014	10 524 783	5 323 947	506	2 936 012	279	2 387 935
2015	10 542 942	5 274 126	500	2 836 836	269	2 437 290

Zdroj: CENIA, ISOH, Statistická ročenka životního prostředí ČR 2015. *vlastní zpracování*

Podprůměrné hodnoty vykazuje obec Dlouhá Loučka v roce 2016 i při podrobnějším přirovnání k příslušné obci s rozšířenou působností (ORP) a kraji (Graf 10).

Graf 10: Porovnání výtěžnosti tříděného sběru v roce 2016

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

Pro účely hodnocení produkce komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu, včetně skladby odpadu v obci Dlouhá Loučka, je nezbytné analyzovat a zohlednit další prvek, kterým je charakter vzniku KO. V dané obci je venkovská zástavba, kde převládají rodinné domy s lokálním vytápěním na tuhá paliva, tedy i nežádoucí možnosti spalování odpadu. Výhodou je možnost zahradního kompostování, případně zkrmování biologicky rozložitelného odpadu. Objektivně, na základě provedených analýz, lze konstatovat, že obec Dlouhá Loučka má fungující systém odpadového hospodářství, který motivuje obyvatelstvo ke snižování produkce SKO ve prospěch výtěžnosti tříděného sběru. Výtěžnost dle jednotlivých komodit dlouhodobě, v porovnání s výsledky ORP a kraje, významně u všech využitelných složek, nejvíce u papíru a skla, zaostává.

K porovnání měrné produkce komunálního odpadu, směsného komunálního odpadu, ale i výtěžnosti tříděného sběru jsou z velké míry využívány standardy a podrobné analýzy výzkumných programů „*Vědy a výzkumu VaV/720/2/00 Intenzifikace sběru, dopravy a třídění komunálního odpadu*“⁹³ a rezortního výzkumu Ministerstva životního prostředí „*SP/2f1/132/08 Výzkum vlastností komunálních odpadů a optimalizace jejich využívání*“,⁹⁴ realizovaných Univerzitou Karlovou, které hmotnostní produkci i složení komunálního odpadu podrobně kategorizují a zařazují, např. i podle druhu zástavby (sídlíštní, smíšená a venkovská zástavba) a podle hustoty osídlení, tyto standardy v rámci výpočtu výše odměny využívala do 31. 12. 2016 i spol. EKO-KOM.

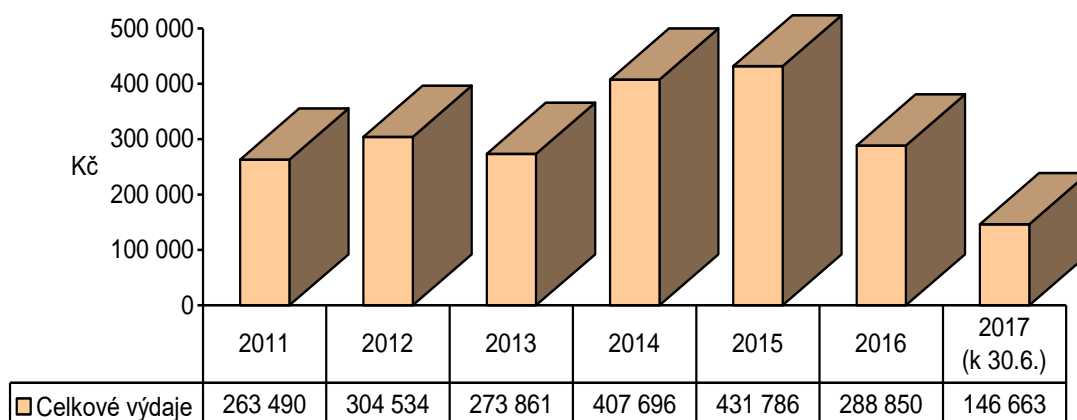
4.4 Ekonomické prvky odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka

V analyzovaných obdobích obec Dlouhá Loučka vynakládala z obecního rozpočtu na systém odpadového hospodářství částky, které se odvíjely od množství produkce komunálního odpadu a nákladů spojených na svoz a likvidaci odpadu. V letech 2011 až 2013 byly náklady relativně vyvážené, extrémní nárůst nákladů byl v letech 2014 a 2015 (Graf 11), kdy se významně navýšily platby za svoz a likvidaci odpadu a současně došlo k obměně a nákupu dalších sběrných nádob. V roce 2016 náklady na systém odpadového hospodářství výrazně poklesly na celkovou částku 288 850 Kč. Značné snížení nákladů v roce 2016 bylo spojeno především se snížením produkce komunálního odpadu oproti roku 2015 o 13 % a zvýšením celkové výtěžnosti tříděného sběru o 11 %. Celkové výdaje spojené se systémem odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka jsou samozřejmě vyšší. Do výdajů nejsou započteny náklady na údržbu a úklid sběrných míst, opravy sběrných nádob a další. Z analýzy vývoje celkových výdajů lze predikovat i výdaje na systém odpadového hospodářství obce v roce 2017, které by měly být uspokojivé a srovnatelné s rokem 2016.

⁹³ HŘEBÍČEK, Jiří. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Littera, 2009. ISBN: 978-80-85763-54-6.

⁹⁴ HŘEBÍČEK, Jiří. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Littera, 2009. ISBN: 978-80-85763-54-6.

Graf 11: Vývoj celkových výdajů na systém odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, vlastní zpracování

Příjem do rozpočtu obce z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je v analyzovaných letech téměř neměnný. V roce 2016 byl tento příjem rekordní ve výši 264 006 Kč, čistý příjem za poplatky roku 2016 však činil 238 500 Kč, rozdíl vznikl výběrem nedoplatků místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů z let minulých.

Příjmem rozpočtu obce mající přímý vztah k systému odpadového hospodářství je i odměna od spol. EKO-KOM odvozená od smluvních podmínek, kvantity směsného komunálního odpadu a především kvality tříděného sběru v obci. V roce 2016 tento příjem dosáhl výše 35 412 Kč. Výše příjmů k 30. 6. 2017 naznačuje rekordní příjem v roce 2017.

Nahodilým příjmem rozpočtu obce v systému odpadového hospodářství je příjem za prodej kovového odpadu ve výši 3 000 Kč. Celkové příjmy vztahující se k systému odpadového hospodářství v roce 2016 dosáhly výše 276 912 Kč.

V roce 2016 tak rozdíl mezi příjmy a náklady činil pouhých 11 938 Kč. Tato částka by mohla být lehce vyrovnána navýšením částky v rámci vyhlášky o zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na rok 2017, což se nestalo.

System financování odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka je ve sledovaných letech neměnný, z hlediska formy výběru poplatků a jeho příjmové stránky téměř konstantní. Výdaje na úhradu nákladů spojených se svozem a likvidací SKO obec více méně ovlivnit nemůže, tyto jsou odvislé od cen služeb s tím spojených. Aktivní přístup obce ke snižování produkce SKO a zvyšování výtěžnosti tříděného sběru může vést ke zvýšení odměn od spol. EKO-KOM. Ve spojení se zvyšující se výtěžností tříděného odpadu však porostou výdaje na svoz tříděného odpadu, které budou rovněž odvislé od cen služeb. System se jeví jako uspokojivý, zejména v závěrech analýzy příjmů a výdajů v roce 2016. Trvale udržitelný však není, neboť náklady na služby spojené se svozem a především likvidací odpadu výrazně porostou, proto je nezbytné přijmout opatření, která udržitelnost systému zajistí.

Změna formy financování systému nakládání s odpady v obci, která bude přímo a objektivně zohledňovat přístup jednotlivců k snižování produkce SKO a výtěžnosti tříděného sběru. Touto změnou by měl být postup ve smyslu ustanovení § 17 odst. 6) zákona o odpadech, kde je vybírána úhrada za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na základě písemné smlouvy, tedy dvoustranné dohody, mezi obcí a fyzickou osobou s uvedením výše úhrady. Smlouva by byla sepsána s fyzickou osobou mající vztah k místu pobytu (konkrétní domácnosti), která vlastní sběrnou nádobu (popelnici) o objemu 120 nebo 240 litrů. Smlouva by umožňovala časovou variabilitu svozu odpadu zohledňující i roční období a především cenu, určujícími by bylo barevné označení popelnice pro svozovou firmu a danou periodu. Tento systém by tak pozitivně motivoval občany k efektivnímu snižování produkce SKO a především k třídění využitelných složek odpadu, které by se odkládaly na sběrná místa. Kalkulace výše úhrady by měla vycházet z analýz příjmů z místního poplatku, který v průměru, za analyzovaná období, dosahoval částky 248 000 Kč, počtu osob v domácnosti, celkového počtu domácností v obci (200) a předpokládaných výdajů na systém odpadového hospodářství v následujících letech, se zohledněním postupného navyšování cen za služby a zejména likvidaci odpadů. Základní kalkulační údaje by měla odrážet stávající stav a zaručit minimálně stejný objem příjmů do rozpočtu obce. Volba nabízené zvýhodněné varianty by měla odrážet přístup občana ke snižování produkce SKO tříděním využitelných složek.

Předpokládaná perioda svozu a ceny:

- 1 x za 14 dní po celou dobu roku, červená známka, roční úhrada ve výši 1 300 Kč za popelnici 120 litrů, 2 400 Kč za 240 litrů,
- 1 x za 28 dní po celou dobu roku, žlutá známka, roční úhrada ve výši 800 Kč za popelnici 120 litrů, 1 600 Kč za 240 litrů,
- 1 x za 42 dní po celou dobu roku, zelená známka, roční úhrada ve výši 400 Kč za popelnici 120 litrů, 800 Kč za 240 litrů,
- kombinovaný svoz, modrá známka, zohledňující zimní topnou sezónu od října do dubna 1 x za 14 dní a od května do září 1 x za 28 dní, roční úhrada ve výši 1 200 Kč za popelnici 120 litrů, 2 200 Kč za 240 litrů.

Se změnou systému financování nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka v roce 2018 se předpokládá mírné snížení měrné produkce KO v řádech jednotek procent. S výrazným poklesem se počítá u měrné produkce SKO a to o 10 až 20 %, přičemž úměrně k tomuto poklesu dojde k navýšení výtěžnosti tříděného sběru s predikcí kolem 40 kg/obyvatele/rok. V souvislosti s tímto vývojem dojde ve stejných poměrech k poklesu nákladů na likvidaci SKO, avšak navýšení nákladů na četnější svoz tříděného odpadu.

4.4.1 EKO-KOM

Povinnosti obce jako původce odpadů však nenesou jen značné náklady, ale při splnění určitých podmínek mohou znamenat i příjem do rozpočtu obce.

Obec Dlouhá Loučka, rozhodnutím Rady obce dne 27. 1. 2015 schválila a podpisem starosty uzavřela se spol. EKO-KOM, a.s., IČO 25134701, Na Pankráci 1685/17, 140 21 Praha 4 smlouvu o zajištění zpětného odběru a využití odpadů z obalů, smlouvu č. OS201420005740 s přidělením obci Dlouhá Loučka identifikačního čísla 70/0510. Obec se tím zavázala, v rámci provozovaného odpadového systému, zajišťovat i zpětný odběr, tj. odebírat použité tříděné obaly od občanů a vést o tom evidenci, za což obci náleží odměna dle smluvního ujednání. Na základě této smlouvy obec v roce 2016 získala odměnu v celkové výši 35 412 Kč a tím snížila náklady na provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu v obci. Odměnu lze použít jen pro účely související se sběrem, shromažďováním,

přepravou a využitím komunálního odpadu obsahujícího odpady z obalů, zejména na financování systému odpadového hospodářství v obci.

EKO-KOM je autorizovaná obalová společnost založena průmyslovými podniky vyrábějícími balené zboží. Tato nezisková společnost vytvořila a efektivně provozuje celorepublikový systém, který zajišťuje třídění, recyklaci a využití obalového odpadu. Komplexní soubor činností zajišťovaných společnostmi se nazývá „*Systém EKO-KOM*“. Systém EKO-KOM je založený na spolupráci průmyslových podniků, měst a obcí a zajišťuje, aby odpady z použitých obalů byly spotřebitelem vytríděny, svezeny sběrovou technikou, dotříděny a především využity jako druhotná surovina nebo zdroj energie.⁹⁵

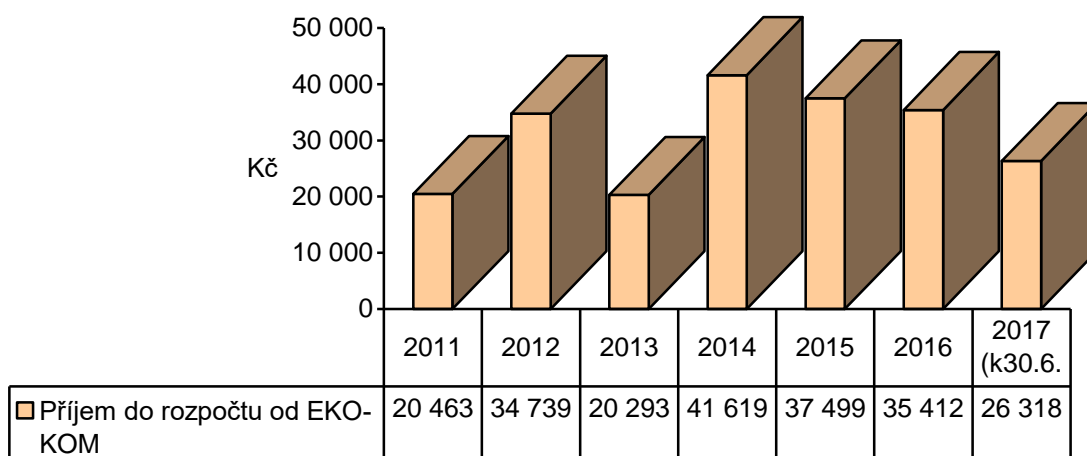
Do 31. 12. 2016 byla výsledná výše odměny obce Dlouhá Loučka tvořena součtem jednotlivých složek, jak vyplývalo ze smluvních podmínek:

- a) za zajištění míst zpětného odběru, kde základní odměna je 20 Kč x počet obyvatel 545 a rok, což činí 10 900 Kč s navýšením o bonusovou složku za zajištění odděleného sběru kovových odpadů ve sběrném místě organizovaným v rámci odpadového systému obce a faktickým (v rámci vykazování kvantifikovaným) sesbíráním jakéhokoliv množství kovových odpadů v sazbě 4 Kč x počet obyvatel 545 v celkové výši 2 180 Kč, v součtu tedy obec Dlouhá Loučka za zajištění míst zpětného odběru obdržela v roce 2016 odměnu v celkové výši 13 080 Kč,
- b) za obsluhu míst zpětného odběru, obec Dlouhá Loučka plní povinnosti ze smluvního ujednání a řádně provádí čtvrtletní vykazování v hromadném výkazu, proto jí k základní odměně byla přiznána bonusová složka ve výši 1 600 Kč za rok,
- c) za zajištění využití odpadů z obalů dle sazebníku, standardů a metodiky, která je přílohou smlouvy,
- d) za zajištění energetického využití odpadů z obalů.

Obec Dlouhá Loučka a její občané v roce 2016 vyprodukovali celkem 218,8 kg komunálního odpadu, ze kterého vytrídili 22,7 kg odděleně sbíraných složek (papír, plasty, sklo, nápojový karton a kovy) na jednoho obyvatele, což představuje více než 10 % poměru mezi celkovou produkcí SKO a množstvím tříděného odpadu.

⁹⁵ EKO-KOM. O společnosti a systému. In: *Eko-kom* [online]. © 2011 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: <http://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/system-eko-kom/o-systemu>

Graf 12: Vývoj příjmů za zpětný odběr a využití odpadů v obci Dlouhá Loučka

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, *vlastní zpracování*

Společnost EKO-KOM neustále vyhodnocuje systém zajišťování zpětného odběru a využití odpadů z obalů, proto s účinností od 1. 1. 2017 zavedla nové sazebníky a standardy k výpočtu celkové odměny. V nových sazebnících je ekonomicky zohledněna kvalita třídění, která je porovnávána se standardy složení komunálních odpadů a podílu odděleně sbírané využitelné složky. Pro obec Dlouhá Loučka se odměna bude skládat z:

1) odměny za zajištění míst zpětného odběru stanovené částkou 20 Kč x 545 obyvatel za rok, což činí 10 900 Kč v příslušném kalendářním roce. S možností získání bonusové složky splněním podmínek pro tzv. nádobový nebo pytlový sběr. Obec je podle počtu obyvatel zařazena dle velikosti do skupiny obcí < 1 000 obyvatel. Vypočítá se součtem všech kusů sběrných nádob 22 kusů na papír, plast a sklo / 3, čímž bude získán podíl rovnající se počtu teoretických sběrných hnízd = 7,33, následně je počet obyvatel obce 545 dělen počtem teoretických sběrných hnízd 7,33, čímž je vypočítána hustota sběrné sítě, která se v obci Dlouhá Loučka rovná hodnotě 74,3. V případě obce Dlouhá Loučka se jedná o hodnotu, která je menší jak tabulková limitní hodnota, tedy je splněna podmínka a bonusová složka je nároková v plné výši 8 Kč x 545 obyvatel za rok, což činí 4 360 Kč. Motivací k získání odměny za zajištění míst zpětného odběru je navyšování počtu sběrných nádob, tedy zvyšování dostupnosti a komfortnosti sběrných míst.

Tabulka 7: Podklady pro výpočet odměny za zajištění míst zpětného odběru

Velikost sídla	Maximální počet obyvatel/instalované sběrné místo
do 1 000 obyvatel	102
1 001 až 2 000 obyvatel	134
2 001 až 5 000 obyvatel	150
5 001 až 15 000 obyvatel	157
15 001 až 40 000 obyvatel	178
40 001 až 100 000 obyvatel	207
Více než 100 001 obyvatel	260

Zdroj: EKO-KOM. *vlastní zpracování*

2) odměny za obsluhu míst zpětného odběru budou vypočteny v rámci celkového množství KO, který obec odděleně sebrala, vytrídila a předala k využití. Tříděný odpad bude kategorizován v souladu se standardy složení komunálních odpadů a podílu obalové složky, stanovené množstevní podíly budou násobeny sazbami dle ceníku, a výše odměn bude odvislá od způsobu sběru. Bonusové složky jsou motivační a skládají se z:

a) *Maximální produkce odpadu z domácností*, která je součtem množství produkovaného SKO a množství vytríděných recyklovatelných odpadů v rámci obecního systému sběru odpadů. Pokud je tento součet nižší nebo roven limitní hodnotě, je splněna podmínka,

b) *Minimálního podílu vytríděných recyklovatelných odpadů*, pokud je podíl celkového součtu množství vytríděných recyklovatelných odpadů a množství produkovaného SKO vyšší nebo roven limitní hodnotě, je splněna podmínka. Pro přiznání bonusu je nezbytné splnění obou uvedených podmínek.

Tabulka 8: Výše odměny za obsluhu míst zpětného odběru a limity

Velikost sídla	Odměna za obsluhu míst zpětného odběru (Kč/t vytríděných obalů)							
	Papír	Plasty	Sklo		Nápojový karton		Kov	
směs			čiré	samo- statný sběr	sbíraný ve směsi s jinou komoditou	samo- statný sběr	sbíraný ve směsi s jinou komoditou	
do 1 000	3580	663	980	980	5230	4190	4570	3660
1001 - 2000	2700	5390	960	960	4320	3460	3780	3020
2001 - 5000	2680	5380	950	950	4240	3390	3710	2970
5001-15000	2740	5410	970	970	4270	3420	3740	2990
15001-40000	3300	5610	1010	1010	4430	3540	3870	3100
40001-100000	3580	6090	1020	1020	4800	3840	4210	3370
nad 100001	3010	5700	1030	1030	4500	3600	3930	3150

Zdroj: EKO-KOM. *vlastní zpracování*

3) odměny za zajištění využití odpadů - určené z množstevního podílu jednotlivých složek obalových odpadů z celkového množství komunálního odpadu, který bude v souladu se standardy složení KO a podílu obalové složky, takto získaný podíl bude násoben sazbami dle ceníku.

Tabulka 9: Ceník odměn za zajištění využití odpadů z obalů

Způsob sběru	Odměna za tunu obalových odpadů (Kč/t) předaných k využití					
	Papír	Plasty	Sklo směsné	Sklo čiré	Nápojový karton	Kov
Veřejná sběrná síť	160	690	100	100	160	30
Sběrné dvory, sběrná místa	110	320	100	100	160	30
Ostatní způsoby sběru	30	30	30	30	30	30

Zdroj: EKO-KOM. *vlastní zpracování*

4) odměny za zajištění energetického využití odpadů z obalů vycházející z množstevního podílu jednotlivých složek odpadových obalů, který bude vypočten z celkového množství SKO, předaného k energetickému využití, který bude v souladu se standardy složení KO a podílu obalové složky. Takto získaný podíl bude násoben sazbami ceníku. V současné době je tato odměna v nulové výši.

Tabulka 10: Standardy složení KO a podílu obalové složky, odděleně sbírané využitelné složky

Způsob sběru	Nádoby a pytle	Sběrné dvory, sběrná místa	Ostatní sběr
Název komodity	Podíl obalové složky v hmotnostních procentech		
Papír	38 %	38 %	38 %
Plasty	74 %	74 %	74 %
Sklo (směs, čiré)	99 %	99 %	99 %
Kovy	80 %	8 %	10 %
Nápojový karton	100 %	100 %	100 %

Zdroj: EKO-KOM. *vlastní zpracování*

Oddělený sběr kovového odpadu, tento druh třídění je způsobilý k navýšení příjmové stránky rozpočtu obce, avšak v našem případě se jedná spíše o ojedinělé sběry a příjmy tohoto charakteru.

Kvalitním tříděním a důsledným monitoringem ze strany obce mohou být eliminovány náklady na svoz tříděného odpadu. V návaznosti na změny systému nakládání s odpady v obci se předpokládá zvýšení množství tříděného sběru, včetně kvality třídění, čímž dojde i k navýšení výše odměn od společnosti EKO-KOM.

4.4.2 Možnosti třídění bez přímého finančního zhodnocení

BRKO neobsahuje obalový materiál, na rozdíl od plastu, papíru, skla a nápojových kartonů a nelze tedy na toto získat finance od EKO-KOMu. BRKO však tvoří přibližně 40 % směsného komunálního odpadu, když se tedy vytrídí 40 % BRKO ze směsného komunálního odpadu v místě třídění, může se ušetřit až 40 % nákladů na likvidaci směsného komunálního odpadu.

Obec Dlouhá Loučka centrálně zajišťuje místo pro oddělené soustředování biologicky rozložitelného komunálního odpadu na dvou sběrných místech do velkoobjemových kontejnerů. Otázkou zůstává, zda tento systém je způsobilý snížit obsah BRKO ve směsném komunálním odpadu ve všech domácnostech v obci.

Dobře fungující systém nakládání s BRKO musí motivovat občany v bytových domech ke snižování množství směsného komunálního odpadu tak, že vytrídí jeho biologicky rozložitelné složky, ale i občany v rodinných domech se zahradami, aby využili bioodpad pro vlastní účely na svých pozemcích.

Jedna z forem jak iniciovat snižování BRKO v SKO je hromadný nákup kompostérů pro všechny domácnosti v obci Dlouhá Loučka. Průměrná množstevní cena plastového kompostéru příkladně typu EKO Therm-King 900 litrů je 2 500 Kč. Jednalo by se o nákup 200 kusů kompostérů s celkovou investicí 500 000 Kč, které by byly počátkem roku 2018 distribuovány do jednotlivých domácností při podpisu smlouvy o úhradě za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento systém nakládání s bioodpady je podporován Ministerstvem životního prostředí v rámci čerpání dotací z Evropské unie, konkrétně z operačního programu Životní prostředí. V programovém období 2014 - 2020 je možné žádat o dotace v oblasti nakládání s bioodpady, konkrétně prioritní osy PO 3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika, ze které je možné financovat i pořízení kompostérů a biopopelnic, případně i celé systémy pro sběr, svoz a separaci tříděného odpadu či svozové a manipulační techniky.

Expertním odhadem lze předpokládat vysokou míru úspěšnosti projektu na získání dotace jednak z Evropského fondu regionálního rozvoje, ale i ze Státního fondu životního prostředí v celkovém objemu blížícím se 90 %. Návratnost investice (z vlastních zdrojů), za předpokladu až 40% snížení měrné produkce SKO o složku BRKO, lze v obci Dlouhá Loučka při celkovém nákladu 219 270 Kč na svoz a likvidaci SKO v roce 2016 (40 % = 87 708 Kč), predikovat v horizontu 1 roku až 5 let.

Další možnosti jak třídit odpad z domácností však v obci Dlouhá Loučka zcela chybí.

Třídění drobného elektromateriálu - v regionu působí nezisková společnost ASEKOL a.s., IČO 27373231, Československého exilu 2062/8, 143 00 Praha 4, provozující kolektivní systém zpětného odběru elektrozařízení do speciálních kontejnerů, které umísťuje v obcích. Cílem je ulehčit občanům třídění elektroodpadu a zároveň zvýšit objem sběru menších spotřebičů, které jinak končí ve směsném komunálním odpadu.

Dalším druhem třídění může být sběr použitého šatstva, který provozují specializované společnosti s účastí humanitárních organizací jako je Český červený kříž, zabývající se sběrem, ekologickým tříděním, zpracováním a případnou následnou redistribucí. Sběr je realizován do sběrných kontejnerů, což v konečném důsledku znamená snížení množství netříděného komunálního odpadu.

V neposlední řadě existuje i třídění v rámci kolektivního systému zpětného odběru pneumatik, který zajišťuje společnost ELTMA - ELT Management Company Czech Republic s.r.o., IČO: 04684010, Tuřanka 1222/115, 627 00. Díky tomuto systému je možno odevzdat ojeté pneumatiky zdarma v místě zpětného odběru pneumatik.

Uvedené možnosti dalšího třídění odpadu vznikajícího v domácnostech jsou jen výčtem konkrétních způsobů, kterými lze snížit produkci směsného komunálního odpadu a tím snížit náklady na sběr, svoz a likvidaci.

5 Výsledky a doporučení

Komplexním pohledem na obec Dlouhá Loučka bylo konstatováno, že se jedná o obec vykazující zcela průměrné monitorující statistické ukazatele stran rozlohy území, demografické skladby a věkové struktury obyvatelstva, stejně jako příjmů a výdajů rozpočtu obce, avšak podprůměrné výsledky analyzované problematiky systému odpadového hospodářství.

5.1 Rozpočet obce

Podrobnou analýzou rozpočtu obce Dlouhá Loučka v letech 2011 - 2016 bylo konstatováno, že postupně zvyšující se příjmy obce jsou odvozeny od změn RUD. Obec nedisponuje z dlouhodobého hlediska majetkem ani kapitálem, který by měl potenciál významně ovlivnit příjmy. V roce 2016 bylo zjištěno, že obec hospodařila s celkovými příjmy 9 315 600 Kč, z nichž téměř 75 % připadalo na daňové příjmy s největším podílem výnosu daně z přidané hodnoty, dále daně z příjmů právnických osob, daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z nemovitých věcí. Další část příjmů tvořily výnosy z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů představující necelá 3 % všech příjmů. Nedaňové příjmy jsou v rozpočtu obce zastoupeny necelými 9 % všech příjmů, převážně jsou tvořeny příjmy z bytového hospodářství, do této skupiny patří i odměna spol. EKO-KOM plynoucí ze smlouvy o zajištění zpětného odběru a využití odpadů z obalů. V roce 2016 se jednalo o zanedbatelné 0,4 % z celkových příjmů. Zbývající části příjmů se skládaly z kapitálových příjmů pocházejících z drobného prodeje obecního majetku a transferů, z nichž nejvýznamnější část tvořily neinvestiční dotace na mzdové náklady sezónních pracovníků, které obec každoročně zaměstnává na úklid a údržbu obce. Významnou byla v roce 2016 investiční dotace, kterou obec získala na projekt rekonstrukce nově zakoupeného objektu určeného pro veřejné využití. Obci Dlouhá Loučka se z dlouhodobého hlediska daří získávat investiční i neinvestiční dotace.

Celkové výdaje byly v rámci rozpočtu na rok 2016 tvořeny z 60 % běžnými výdaji převážně na činnost místní správy, zastupitelstva obce, péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň, nebytové hospodaření, mimo jiné i výdaji v rámci systému odpadového hospodářství v celkové výši 288 850 Kč, představující více jak 3 % z celkových výdajů obce v daném

kalendářním roce. Naproti tomu výdaje kapitálové s sebou nesly v roce 2016 značné investice na vybudování víceúčelového sportovního hřiště a nákup objektů bývalých dvou prodejen potravin, avšak bez využití dotačních zdrojů. Rozpočet obce je standardně sestavován jako vyrovnaný, v roce 2016 skončil jako přebytkový.

5.2 Odpadové hospodářství obce

Demografický vývoj obce je konstantní, v roce 2016 bylo v obci evidováno 200 čísel popisných, k 31. 12. 2016 má obec 545 obyvatel, kteří jsou soustředěni do 200 domácností, s celkovým počtem 238 sběrných nádob - popelnic, které jsou individuálně umístěny u jednotlivých domů.

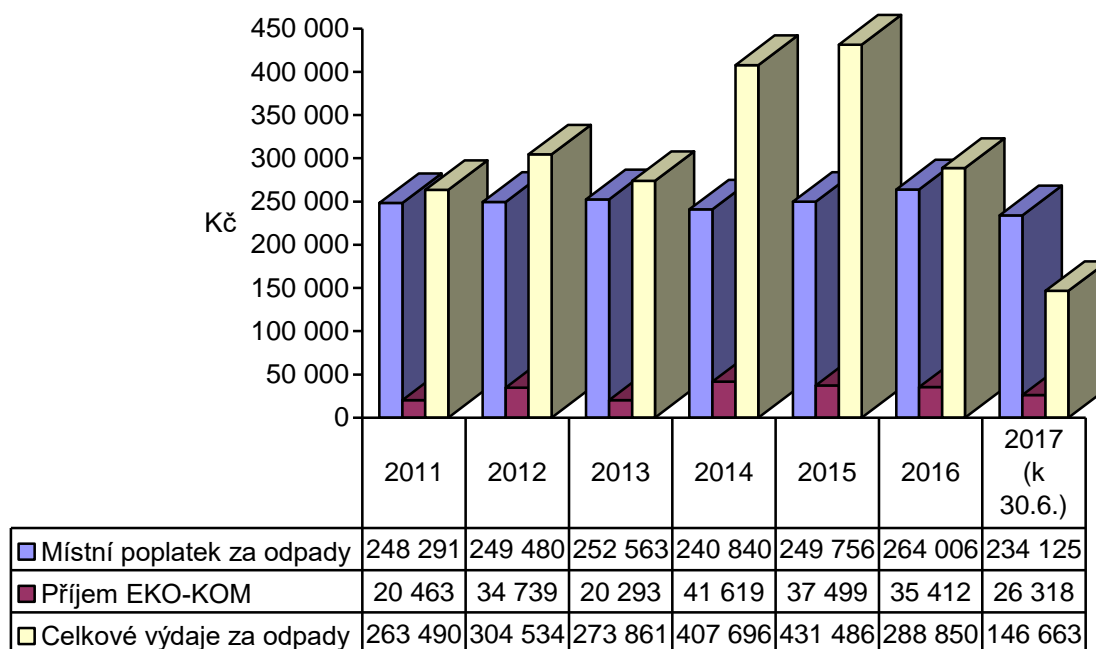
5.2.1 Systém odpadového hospodářství obce

Po léta neměnný má obec i systém třídění komunálního odpadu, shromažďování tříděného odpadu, který vychází z obecně závazné vyhlášky obce, je organizován na celkem šesti veřejně dostupných místech bez časového omezení do zvláštních (barevně odlišených) sběrných nádob - tzv. nádobový sběr tříděného odpadu. V rámci systému je na sběrných místech celkem 22 kusů zvláštních sběrných nádob (barevně odlišených kontejnerů) na tříděný odpad, z toho 3 kusy modrých na papír, 10 kusů žlutých na plast, 2 kusy bílých na čiré sklo, 5 kusů zelených na sklo barevné a 2 kusy hnědých na kov. Dále na těchto místech zajišťuje možnost odložení biologicky rozložitelného odpadu do 2 kusů zelených velkoobjemových kontejnerů a objemného odpadu do jednoho velkoobjemového kontejneru. Kontejnery s tříděným odpadem jsou vyváženy v pravidelných intervalech smluvním partnerem dle rozpisu. Systém nakládání s odpady je funkční, avšak dlouhodobě, zejména ekonomicky trvale neudržitelný. Obec Dlouhá Loučka je rozložena podél silnice druhé třídy č. 368 s délkou téměř 3,5 km. Rozmístění sběrných míst z hlediska strategie koncentrace a pohybu občanů je nedostačující a dnešním trendům nevyhovující. Docházková vzdálenost je důležitým faktorem, který významně ovlivňuje ochotu lidí vkládat tříděný odpad do určených kontejnerů. Dalším důležitým faktorem je zcela bezpochyby komplexní vybavení sběrných míst všemi dostupnými možnostmi třídění, tj. osazení sběrných míst kontejnery pro základní druhy třídění využitelných složek, ale i dalšími jako jsou použitý textil a drobné elektrozařízení. V současnosti nejsou sběrná místa optimálně vybavena. Stejně významným je i faktor nevyhovujícího stavu

prostředí v okolí sběrných míst z hlediska uspořádanosti, úklidu a hygieny. Právě kulturnost prostředí sběrných míst, jejich vzhled, esteticky vhodné uspořádání, zasazení do okolí a čistota, hrají významnou roli v ochotě občanů efektivně třídit odpad.

Financování systému je z dlouhodobého hlediska rovněž konstantní, obec volí nejběžnější způsob úhrady poplatků za komunální odpad a tím je každoroční vydávání obecně závazné vyhlášky, kterou se zavádí místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Kalkulace místního poplatku vychází ze zákona, avšak výše poplatku 500 Kč na osobu a rok, zůstává po roky neměnná. Příjmy z místního poplatku tak nekopírují skutečné výdaje na systém nakládání s odpady v obci. Navyšování výše místního poplatku není populární, proto je nezbytné přijmout změny a opatření, které v budoucnu zajistí rovnováhu mezi příjmy a výdaji systému. Vývoj příjmů a výdajů na systém odpadového hospodářství za uplynulá období je vyjádřen v grafu, ze kterého je patrná konstantní míra příjmů. Výdaje však vykazují až 40% výkyv, přičemž náklady ve stávajícím systému jsou jen stěží ovlivnitelné. Predikce vývoje očekávaných příjmů a výdajů v roce 2017 lze dovodit prostým násobkem.

Graf 13: Vývoj příjmů a výdajů v systému nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka

Zdroj: Obecní úřad Dlouhá Loučka, vlastní zpracování

5.2.2 Produkce a skladba komunálního odpadu v obci

Východiskem pro analýzu a hodnocení produkce komunálního odpadu v obci Dlouhá Loučka byla data za roky 2013 až 2016 získaná ze statistik ČSÚ, MŽP (CENIA), EKO-KOMu a především obce Dlouhá Loučka.

Hodnocením dat bylo zjištěno, že obec v letech 2013 a 2015 vykazovala velmi negativní, vzrůstající, tedy i nevyhovující statistické údaje ve všech sledovaných ukazatelích stran produkce a nakládání s odpady. Rok 2016 se stal zlomovým, celková produkce komunálního odpadu v obci dosáhla 197 574 kg, v přepočtu na měrnou produkci se jednalo o 362 kg na obyvatele a rok, což představovalo 13% pokles produkce komunálního odpadu oproti roku 2015. Obdobných úspěchů bylo dosaženo i v produkci směsného komunálního odpadu, jehož hodnota činila 119 830 kg, v přepočtu na měrnou produkci se jednalo o 218,8 kg na obyvatele a rok, tedy 11% pokles oproti roku 2015.

Za využití dat ze systému ISPOP za roky 2015 a 2016 byla analyzována a hodnocena celková produkce a výtěžnost tříděného sběru. Stejně v obecných analýzách i celková produkce tříděného odpadu v roce 2016 zaznamenala kvalitativní posun v hodnotě vytríděného odpadu ve výši 12 364 kg. Výtěžnost tříděného sběru tak v roce 2016 představovala 22,7 kg na obyvatele a rok, což představovalo 11% nárůst ve srovnání s rokem 2015.

I přes velmi výrazné zlepšení ve všech sledovaných ukazatelích bylo při porovnání dat obce Dlouhá Loučka s celorepublikovými daty, bez ohledu na značné rozdíly ve statistikách ČSÚ, MŽP (CENIA) a EKO-KOMem, konstatováno, že celková produkce, měrná produkce, ale i výtěžnost sběru tříděného odpadu v obci dosahuje spíše zaostávajících a podprůměrných hodnot, zejména výtěžnost dle jednotlivých komodit se dlouhodobě propadá u všech využitelných složek, nejvíce u papíru a skla.

Zohledňujícím faktorem je bezesporu charakter vzniku komunálního odpadu, tedy ve venkovské zástavbě, kde převládají rodinné domy s lokálním vytápěním na tuhá paliva, tedy produkcí kotelního prachu, ale i nežádoucí možnosti spalování odpadu. Pozitivním prvkem je pak možnost zahradního kompostování, případně zkrmování biologicky rozložitelného odpadu. Uvedené faktory budou respektovány v navrhovaných opatřeních.

5.3 Výsledky ekonomické analýzy odpadového hospodářství obce

Stávající systém odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka se dá hodnotit jako průměrný a dostačující, avšak trvale neudržitelný, z hlediska trendu postupného zvyšování poplatků za ukládání odpadů na skládkách až do úplného zákazu skládkování. Zachování stávající úrovně místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který je po léta konstantní je nemožné. Významným faktorem je v tomto směru skutečnost, že obec Dlouhá Loučka veškerý směsný komunální odpad (v roce 2016 celkem 119 830 tun) zprostředkovaně likviduje za úplaty uložením na skládce Březinka.

Z analýzy systému odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka za roky 2011 až 2016 vyplynulo, že příjem z místního poplatku, odměna společnosti EKO-KOM a příjem za jednorázový prodej tříděného kovového odpadu, v žádném hodnoceném období nepokryly celkové výdaje na systém nakládání s odpady. Neúspěšnějších výsledků bylo dosaženo v roce 2016, kdy celkový příjem ve výši 276 912 Kč pokryl účetně podložené celkové výdaje na odpady z 95,8 %.

Značné rezervy, zejména s ekonomickým dopadem, byly shledány ve všech směrech, tedy v celkové produkci KO, SKO, skladbě SKO, ale i v kvalitě třídění využitelných složek, přičemž výtěžnost ve spojení se zavedeným systémem se odráží ve výši odměn, přicházejících do rozpočtu obce od společnosti EKO-KOM.

Společnost EKO-KOM je akciovou společností, jejímž posláním je primárně produkovat zisk. Fakt, že si drží na českém trhu odpadového hospodářství monopol, jí umožňuje velmi dobře korigovat podmínky. EKO-KOM neustále sleduje a vyhodnocuje změny v přístupu společnosti k odpadovému hospodářství a je takřka nemožné predikovat další vývoj smluvních podmínek týkajících se výpočtu výše odměn. S účinností od 1. 1. 2017 zavedla nové sazebníky a standardy k výpočtu celkové odměny. V nových sazebnících je ekonomicky zohledněna kvalita třídění, která je porovnávána se standardy složení KO a podílu odděleně sbírané využitelné složky. Tyto změny mají za úkol primárně motivovat obce k efektivnějšímu třídění využitelných složek odpadu, ale též eliminovat zvyšující se, pro EKO-KOM ekonomicky neudržitelný trend, vyplácení odměn vypočítávaných na základě již překonaných standardů. Vývoj příjmů je zobrazen v grafu 13.

Vývoj v globálním přístupu k produkci odpadů a jeho likvidaci v horizontu do roku 2024 je neudržitelný, odborné publikace predikují až sedminásobné zvýšení cen ve spojení s likvidací odpadů. Udržitelnost stávajícího systému nakládání s odpady v obci Dlouhá Loučka, při roční produkci 120 tun se současnými náklady na svoz a likvidaci ve výši 220 000 Kč ve vztahu k rozpočtu obce, je nemožná.

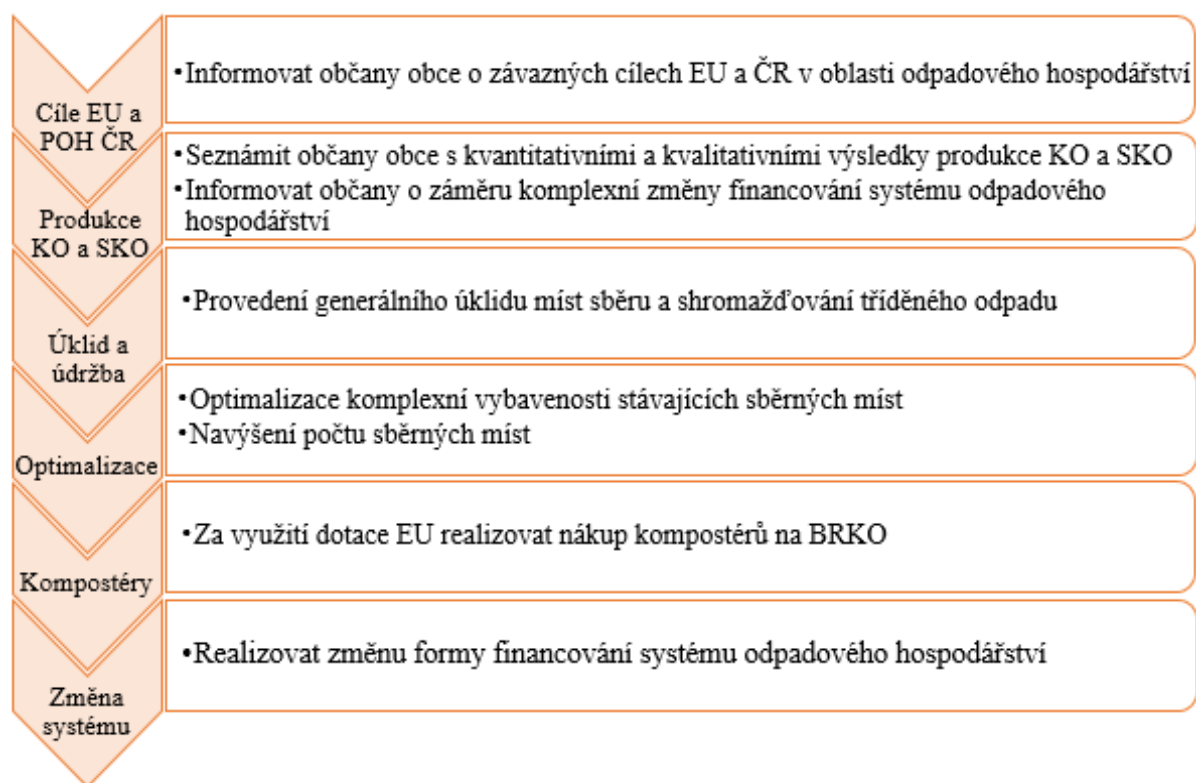
5.4 Navrhovaná opatření, přínosy a náklady

Komplexní změna systému a především přístupu občanů k problematice odpadového hospodářství v obci je proto nezbytná. Občané musí být aktivně a především pozitivně motivováni k participaci na správě věcí veřejných, kterou systém nakládání s odpady a jeho financování bezesporu je.

5.4.1 Navrhovaná opatření

Navrhovaná opatření s cílem od roku 2018 komplexně změnit systém odpadového hospodářství v obci jsou shrnuta ve schématu 1.

Schéma 1: Navrhovaná opatření

Zdroj: DP – navrhovaná opatření, vlastní zpracování

Cíle EU a POH ČR

Aktivně informovat a seznámit občany obce se závaznými cíli EU a ČR, které plynou z Plánu odpadového hospodářství ČR 2015 – 2024. Osvětu zejména zaměřit na základní fakta, kterými jsou zvýšení míry recyklace k roku 2020 na 50 % a zákaz skládkování od roku 2024, tedy využití jiné, dražší formy likvidace směsného komunálního odpadu.

Produkce KO a SKO

V dalším kroku podrobně seznámit a informovat občany o plánované změně systému financování odpadového hospodářství v obci, a dále o kvantitativních ale i kvalitativních výsledcích v produkci KO, SKO a úrovni třídění využitelných složek odpadů, dále o celkové finanční příjmové a výdajové stránce stávajícího systému, dosahovaných zlepšení v letech 2016 a reálných možnostech ovlivnění dalšího vývoje stran nákladovosti a udržitelnosti systému v horizontu do roku 2024.

Úklid a údržba

V kontextu avizovaných změn, za využití pracovníků obce, tj. relativně bez nákladů, provést generální úklid a zkulturnění míst sběru a shromažďování tříděného odpadu, včetně vhodného vizuálního oddělení od okolí.

Optimalizace

Do konce roku 2017 realizovat dovybavení stávajících sběrných míst o chybějící kontejnery. Optimální komplexní vybavenost jednoho sběrného místa by měla představovat 2 kusy žlutých kontejnerů na plast, 1 modrý kontejner na papír, 2 kusy zelených kontejnerů na čiré a barevné sklo. Minimálně na třech nejfrekventovanějších sběrných místech by měly být součástí i po jednom kontejneru na bioodpad a kov a pronajaté kontejnery na drobný elektromateriál a oděvy. Dovybavení stávajících sběrných míst by znamenalo pořízení 15 kusů speciálních barevně odlišených sběrných nádob na tříděný odpad, příkladně běžně používaný certifikovaný kontejner Elkoplast 1 100 litrů a 5 kusů speciálních kontejnerů na sklo se spodním výsypem typu MINI H-B 1,1, s celkovou investicí ve výši 175 835 Kč. Dovybavení stávajících sběrných míst by mohlo být realizováno formou výpůjčky nádob od spol. EKO-KOM, tedy bez výdajů. Po vyhodnocení finančních a nefinančních dopadů by byla zhodnocena možnost realizace navýšení počtu míst sběru a shromažďování tříděného odpadu z 6 na 10 s cílem snížit docházkovou vzdálenost z původních 500 metrů na 350 metrů. Rozšíření počtu sběrných

míst by představovalo investici do nákupu celkem 48 kusů sběrných nádob v částce 426 679 Kč a další investici do drobných stavebních úprav. Návratnost investice nelze predikovat, bude zohledněna ve změně systému.

Kompostéry

Souběžně realizovat projekt nákupu kompostérů EKO Therm-King 900 s celkovou investicí 500 000 Kč, za využití dotace z EU a MŽP. V rámci operačního programu Životní prostředí pro programové období 2014 - 2020 je možné žádat o dotace v oblasti nakládání s bioodpady, konkrétně prioritní osy PO 3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika. Expertním odhadem lze předpokládat vysokou míru úspěšnosti projektu v celkovém objemu až 90 %. Návratnost investice (vlastních zdrojů) za předpokladu až 40% snížení měrné produkce SKO o složku BRKO lze, při celkovém nákladu 219 270 Kč na svoz a likvidaci SKO v roce 2016 (40 % = 87 708 Kč), předpokládat v horizontu 1 roku až 5 let.

Změna systému

K 1. 1. 2018 realizovat změnu formy financování systému nakládání s odpady v obci. V souladu s ustanovením § 17 odst. 6) zákona o odpadech bude v obci vybírána úhrada za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na základě písemné smlouvy, tedy dvoustranné dohody, mezi obcí a fyzickou osobou s vazbou na konkrétní domácnost a počet jejich členů s výběrem periody vývozu a výše úhrady. Obec by v rámci předpřipravené smlouvy nabídla občanovi možnost kvantifikace objemu popelnice a rozpětí výběru periody vývozu s uvedením konkrétní výše úhrady, se zohledněním počtu členů domácnosti. Základní kalkulace by měla odrážet stávající stav a zaručit minimálně stejný objem příjmů do rozpočtu obce. Volba nabízené zvýhodněné varianty by měla odrážet přístup občana ke snižování produkce SKO tříděním využitelných složek.

Předpokládaná perioda svozu a ceny:

- 1 x za 14 dní, roční úhrada ve výši 1 300 Kč za popelnici 120 litrů, 2 400 Kč za 240 litrů, (1 300 x 200 = 260 000 Kč, 2 400 x 200 = 480 000 Kč),
- 1 x za 28 dní, roční úhrada ve výši 800 Kč za popelnici 120 litrů, 1 600 Kč za 240 litrů, (800 x 200 = 160 000 Kč, 1 600 x 200 = 320 000 Kč),

- 1 x za 42 dní, roční úhrada ve výši 400 Kč za popelnici 120 litrů, 800 Kč za 240 litrů, (400 x 200 = 80 000 Kč, 800 x 200 = 160 000 Kč),
- kombinovaný svoz, říjen - duben 1 x za 14 dní a květen - září 1x za 28 dní, roční úhrada ve výši 1 000 Kč za popelnici 120 litrů, 2 000 Kč za 240 litrů, (1 200 x 200 = 240 000 Kč, 2 200 x 200 = 440 000 Kč).

Tabulka 11: Harmonogram postupně zaváděných změn

Etapa	2017						2018	2019
	7	8	9	10	11	12		
Generální úklid a zkulturnění sběrných míst								
Optimalizace vybavenosti sběrných míst								
Seznámení občanů se záměry EU a POH ČR 2015 - 2024								
Informovanost o změně systému nakládání s odpady								
Informování o dosahovaných výsledcích v produkci KO, SKO								
Realizace nákupu kompostérů								
Zkrátit docházkovou vzdálenost zvýšením počtu sběrných míst								
Změna systému financování nakládání s odpady v obci								
Přechod na systém MESOH								

Zdroj: DP – harmonogram změn, *vlastní zpracování*

Při respektování výše příjmů a výdajů v rámci systému odpadového hospodářství obce k 30. 6. 2017 (Graf 13) lze velmi dobře odhadnout celkové příjmy a výdaje systému v roce 2017.

Tabulka 12: Komparace aktuálních a budoucích příjmů a výdajů, 2016 - 2018

Kč	Skutečnost 2016		Očekávaná skutečnost 2017		Predikce na rok 2018	
	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje
Celkové náklady		288 850		293 326		300 000
Celkové příjmy	238 500		240 000		minimálně 240 000	
Odměna EKO-KOM	35 412		52 636		až 70 200	

Zdroj: DP - příjmy a výdaje odpadového hospodářství obce, *vlastní zpracování*

Očekává se, že výše celkových příjmů a nákladů zůstane neměnná. Významné navýšení lze předpokládat u odměn EKO-KOMu a to až 48%. Nárůst odměn v roce 2017 od EKO-KOMu je přímo provázán se zvyšující se výtěžností sběru tříděného odpadu, novými sazebníky a standardy a průběžně prováděnými změnami (Tabulka 11) v systému, které přímo ovlivňují přístup obyvatel k třídění využitelných složek odpadu. Výdaje na rok 2018 lze odvodit pouze od stávající úrovně cen a předpokládaného snížení množství SKO. Naproti tomu v roce 2018 lze očekávat významné navýšení příjmů odměn od EKO-KOMu, které jsou odvislé od kvantitativní úrovně tříděného odpadu a kvality třídění (Tabulka 13).

5.4.2 Predikce přínosů a nákladů systémové změny

Změna předpokládá jen mírné snížení měrné produkce KO, avšak výrazný pokles měrné produkce SKO a to o 10 až 20 %, pokles až k hranici průměrné celostátní produkce ve venkovské zástavbě (200 kg/obyvatele a rok).

Ve světle predikovaných změn dojde k poklesu nákladů na svoz a likvidaci SKO, bude-li vycházeno z údajů roku 2016, tak celkové náklady na svoz a likvidaci 119 830 kg SKO činily 219 270 Kč, přičemž náklad na svoz a likvidaci 1 kg SKO byl 1,83 Kč/kg SKO, tedy budoucí úspora by mohla dosahovat výše 21 927 - 43 854 Kč. S přihlédnutím k avizovanému zvyšování cen za likvidaci bude tato úspora vyšší.

Významně se zvýší výtěžnost tříděného sběru s predikcí kolem hodnoty dosahující až 45 kg/obyvatele/rok.

Snížení produkce SKO bude znamenat navýšení nákladů na četnější svoz tříděného odpadu, bude-li opět vycházeno z údajů roku 2016, tak celkové náklady na svoz plastů v množství 5 689 kg byly 20 182 Kč, tedy 0,282 Kč/kg plastu, celkové náklady na svoz skla v množství 4 489 kg nesly náklad 5 060 Kč, tedy 0,887 Kč/kg skla a celkové náklady na svoz papíru v množství 1 892 kg znamenaly náklad 2 374 Kč, tedy 0,797 Kč/kg papíru. Při respektování predikovaného zvýšení výtěžnosti tříděného sběru, přibližujícímu se celostátnímu průměru, budou za předpokladu lineárního zvyšování hodnot u všech sledovaných komodit představovat růst nákladovosti (Tabulka 13). Úměrně ke zvyšující se výtěžnosti pak porostou i odměny plynoucí od společnosti EKO-KOM. Přesný odhad zvýšení odměn od společnosti EKO-KOM není možný, pro významnou roli proměnných, kterými jsou výtěžnost jednotlivých komodit, kvalitativní podíly obalových složek

sledované v hmotnostních procentech, ale i monitorovaná efektivita svozu tříděného odpadu. Výše objemu odměn při zvyšování výtěžnosti sběru tříděného odpadu, uvedená v tabulce 13, je odvozena z procentuálního podílu odměn za rok 2016.

Tabulka 13: Predikce nákladů a příjmů při zvýšení výtěžnosti tříděného sběru v roce 2017 až 2019

Výtěžnost tříděného sběru kg/obyv./rok	Celkové náklady na svoz v roce 2018/Kč	Celková výše odměn – příjmů EKO-KOM v roce 2018/Kč	Plast	Papír	Sklo
			Náklady v roce 2018/Kč	Náklady v roce 2018/Kč	Náklady v roce 2018/Kč
22,7	27 616	35 412	20 182	2 374	5 060
25	30 414	39 000	22 227	2 615	5 573
30	36 480	46 800	26 672	3 137	6 687
35	42 560	54 600	31 117	3 660	7 802
40	48 640	62 400	35 563	4 183	8 916
45	54 720	70 200	40 008	4 706	10 031

Zdroj: DP - predikce nákladů a příjmů, *vlastní zpracování*

Významným přínosem bude i plynulost přechodu ke změnám, ke kterým v systému odpadového hospodářství přistupuje od 1. 8. 2017 město Moravská Třebová (ORP). Město Moravská Třebová, zprostředkovaně Technickými službami Moravská Třebová, uvádí v oblasti odpadového hospodářství v život - Motivační a evidenční systém pro odpadové hospodářství MESOH. Zavedením systému by se mělo významně zvýšit množství recyklovatelného materiálu, který je možné znovu použít jako surovinu pro průmyslovou výrobu. MESOH by měl ke třídění odpadu občany a domácnosti motivovat formou slevy na poplatku za svoz komunálního odpadu. Čím kvalitněji budou občané třídít odpady, tím větší slevu z poplatku získají. Systém MESOH zohledňuje tři bonusy: bonus třídění, bonus efektivního využívání sběrných nádob a bonus snižování produkce odpadů. První hodnocení systému je plánované na jaro roku 2018, a předpokládá se, že tento systém Technické služby budou zavádět i v obcích, kde smluvně provádí svoz a likvidaci odpadů.

5.4.3 Struktura beneficiantů

Struktura beneficiantů vymezuje skupinu všech účastníků, kterých se změny v systému odpadového hospodářství obce dotknou, ať přímo či nepřímo. Představuje, co komu změny, návrhy a opatření přinesou a co komu vezmou, definuje kladné i záporné efekty

plynoucí z navrhovaných opatření. Dotčenými a současně i cílenými beneficienty jsou především obyvatelé obce Dlouhá Loučka, podnikatelé, samospráva obce Dlouhá Loučka, její zaměstnanci, dodavatelé služeb a společnost.

Efekty pro občany a podnikatele v obci:

- informovanost o aktuálních reformních cílech EU vycházejících ze strategie Evropa 2020 a Plánu odpadového hospodářství ČR 2015 - 2024, které výrazně zvýší ceny odpadového hospodářství v obci, zejména ve spojení s náklady na likvidaci SKO,
- detailní informovanost o přímé provázanosti mezi pozitivním či negativním přístupem k systému nakládání s odpady, celkovou finanční stránkou systému a výší roční úhrady za systém odpadového hospodářství v obci,
- komplexnost, navýšení počtu sběrných míst a především kulturnost prostředí těchto míst bude motivující pro občany, bude odrážet postoj starosty a zastupitelstva obce ke změnám v systému nakládání s odpady v obci,
- zkrácení docházkové vzdálenosti, úspora času, pořádek v okolí míst sběru a shromažďování tříděného odpadu bude bezprostředně souviset s větším bezpečím dětí a celkovým pořádkem v obci,
- zvýšená míra ochrany životního prostředí.

Efekty pro samosprávu obce:

- výchozí hmotná a nehmotná investice do změny systému nakládání s odpady, dovybavení a rozšíření sběrných míst a pořízení kompostérů,
- pozitivní trend postupného zvyšování podílu využitých odpadů na úkor odpadů odstraněných,
- snižování nákladů na svoz SKO a jeho likvidaci,
- zvyšování výtěžnosti využitelných složek tříděného odpadu a tím i zvyšování odměn od EKO-KOMu,
- vznik efektivně fungujícího systému, který bude pozitivně motivovat občany k eliminaci SKO tříděním využitelných složek odpadu a tím bude zajištěna přijatelná, trvale udržitelná celková finanční nákladovost systému,
- možnost zohlednit jednotlivé zapojené subjekty systému, a eliminovat tzv. černé pasažéry.

Efekty plynoucí pro dodavatele služeb:

- nižší produkce SKO a současně vyšší výtěžnost tříděného odpadu,
- zefektivnění vývozu SKO a tříděného odpadu.

Efekt pro společnost:

- přiblížení se k naplnění cílů POH ČR 2015 - 2024,
- ochrana lidského zdraví, ochrana životního prostředí,
- udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k systému tzv. oběhového hospodářství.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo na základě analýzy současného stavu odpadového hospodářství obce Dlouhá Loučka zhodnotit možnosti změny financování stávajícího systému provozu shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a navrhnout možná opatření vedoucí ke snížení produkce komunálního odpadu a k poklesu výdajů obce na odpadové hospodářství.

Nashromážděné informace a data umožnily představit a stručně charakterizovat obec Dlouhou Loučku, její rozpočet, vývoj příjmové a výdajové stránky rozpočtu v minulých letech a provozovaný systém nakládání s odpady. Prostřednictvím provedených analýz byl podrobně definován systém odpadového hospodářství v obci, včetně jeho vývoje, nákladovosti a způsobu financování v letech 2011 až 2016 formou zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Vývoj jednotlivých finančních i nefinančních prvků systému byl analyzován, hodnocen a vzájemně konfrontován s příjmy a výdaji rozpočtu obce. Hodnocen a porovnáván byl ve stejném období i vývoj celkové produkce komunálního odpadu, měrné produkce směšného komunálního odpadu, skladby odpadu a úrovně třídění využitelných složek, vyjádřené výtěžností sběru tříděného odpadu. Takto kvantifikované údaje byly porovnávány s daty města Moravská Třebová, příslušné obce s rozšířenou působností, Pardubického kraje a České republiky. Rovněž byl podrobně analyzován a hodnocen vývoj odměn od společnosti EKO-KOM za zajišťování zpětného odběru a využití odpadů z obalů, jakož i variabilita možností ovlivnění výše odměn, které odráží úroveň a kvalitu třídění využitelných složek.

Analýzou rozpočtů obce v letech 2011 - 2016 byl zjištěn postupný nárůst daňových příjmů, odvozený od každoročních změn rozpočtového určení daní. Kapitálové příjmy vzrostly v roce 2014, a to v souvislosti s pozemkovými úpravami a následným prodejem pozemků, v současné době již obec nepředpokládá příjem z prodeje. V roce 2014 začala být obec úspěšná v čerpání investičních dotací, v roce 2015 získala a proinvestovala významnou dotaci na komplexní rekonstrukci kulturního domu. S ohledem na míru spoluúčasti k této investici, ale i dalším investicím v roce 2016, nelze v nejbližších letech předpokládat vzrůstající tendenci tohoto druhu příjmu. Výše budoucích příjmů plynoucích do rozpočtu

obce je přímo odvislá od demografického vývoje a pozdějších změn v (RUD), které samosprávě obce zaručí určitý stupeň fiskální dostatečnosti.

Systém nakládání s odpady je v obci Dlouhá Loučka v analyzovaném období neměnný, každoročně stanoven Obecně závaznou vyhláškou. Systém je organizován na veřejně dostupných místech bez časového omezení do sběrných nádob - tzv. nádobový sběr a zabezpečuje třídění komunálního odpadu, shromažďování tříděného odpadu, sběr a svoz nebezpečných složek komunálního odpadu, sběr a svoz objemného odpadu, shromažďování směsného komunálního odpadu a nakládání se stavebním materiálem. Financování nakládání s odpady je ve sledovaných letech neměnné z hlediska formy a jeho příjmová stránka je téměř konstantní. Přímý vztah k systému odpadového hospodářství a příjmům obce má i odměna od spol. EKO-KOM odvozená od smluvních podmínek, kvantity SKO a především výtěžnosti tříděného sběru v obci. V analyzovaných obdobích obec Dlouhá Loučka vynakládala z obecního rozpočtu na systém odpadového hospodářství částky, které se odvíjely od množství produkce KO a nákladů spojených na svoz a likvidaci odpadu. V letech 2011 až 2013 byly náklady vyvážené, extrémní nárůst nákladů byl v letech 2014 a 2015, kdy se významně navýšily platby za svoz a likvidaci odpadu a současně došlo k obměně a nákupu dalších sběrných nádob. V roce 2016 náklady na systém odpadového hospodářství výrazně poklesly na celkovou částku 288 850 Kč. Značné snížení nákladů v roce 2016 bylo spojeno především se snížením produkce KO oproti roku 2015 o 13 % a zvýšení celkové výtěžnosti tříděného sběru o 11 %. Výdaje na úhradu nákladů spojených se svozem a likvidací SKO obec více méně ovlivnit nemůže, tyto jsou odvislé od cen služeb s tím spojených.

Kvantitativní analýzou celkové produkce KO byl mezi lety 2015 a 2016 zjištěn 13% pokles. Ve stejném období došlo i k 11% snížení měrné produkce SKO na 218,8 kg. Vedle těchto pozitivních změn došlo ve stejném období k 11% zvýšení výtěžnosti tříděného sběru. V porovnání s celostátními statistikami ČSÚ v roce 2015 se obec Dlouhá Loučka řadí do kategorie velmi nadprůměrné produkce KO a velmi podprůměrné výtěžnosti tříděného sběru. Podprůměrné hodnoty vykazuje obec Dlouhá Loučka v roce 2016 i při podrobnějším přirovnání k příslušné obci s rozšířenou působností (ORP) a kraji. Komparací výtěžnosti dle jednotlivých komodit se obec dlouhodobě propadá u všech využitelných složek, nejvíce u papíru a skla.

Stávající systém odpadového hospodářství v obci Dlouhá Loučka byl zejména z finančního dlouhodobého hlediska shledán trvale neudržitelným, proto byla navržena konkrétní věcná opatření, spočívající v bezodkladné aktivní informovanosti občanů o závazných cílech EU a ČR, plynoucí z POH ČR 2015 - 2024, se zaměřením na základní fakta, kterými jsou mimo jiné zvýšení míry recyklace k roku 2020 na 50 % a úplný zákaz skládkování využitelných složek SKO od roku 2024 s využitím plynulého upravování poplatků za skládkování využitelných složek KO tak, aby jeho výše znevýhodňovala skládkování, které bude od roku 2024 zakázáno. V dalším kroku by měla následovat detailní informovanost občanů o výsledcích provedených analýz stávajícího systému odpadového hospodářství za období 2011 - 2017, včetně příjmové a výdajové stránky a dosahovaných kvantitativních, ale i kvalitativních výsledků v komparaci s dosahovanými výsledky města Moravská Třebová, Pardubického kraje a ČR. V kontextu prezentovaných zjištění by měli být občané podrobně informováni o záměru komplexní změny systému odpadového hospodářství, včetně jeho financování, které by mělo účinně motivovat k neprodukcí SKO důsledným tříděním využitelných složek a biologicky rozložitelného odpadu. K zajištění efektivity změn bylo navrženo bezodkladné provedení úklidu, zkulturnění, komplexní dovybavení a navýšení počtu stávajících míst sběru a shromažďování tříděného odpadu, včetně zajištění nákupu kompostérů na biologicky rozložitelný odpad, které zajistí občanům maximální komfort a účinnost třídění využitelných složek odpadu. Z predikce přínosů navrhovaných změn byla odvozena návratnost investice komplexního dovybavení a rozšíření míst sběru a shromažďování tříděného odpadu a nákupu kompostérů. V neposlední řadě byla prezentována výhodnost změny financování systému odpadového hospodářství s predikcí přímé pozitivní finanční provázanosti s aktivním přístupem občana k úrovni třídění odpadu, výše celkových příjmů a výdajů, včetně zvýšení očekávaných příjmů odměn od EKO-KOMu.

Syntézou jednotlivých částí diplomové práce v jeden celek, při respektování vzájemných souvislostí mezi jednotlivými prvky systému odpadového hospodářství v obci a fenoménem, kterým je ochrana životního prostředí, bylo možné lépe detekovat vnitřní i vnější zákonitosti a provázanosti systému v obci, a navrhnout reálné kroky, kterými by obec mohla efektivně motivovat své občany k neprodukcí SKO důsledným tříděním využitelných složek a biologicky rozložitelného odpadu.

Minimalizace produkce směsného komunálního odpadu při zajištění maximálního možného komfortu pro uživatele systému bude správnou cestou k zachování udržitelné míry nákladů na provoz systému nakládání s odpady v obci.

Závěrem lze konstatovat, že zavedení navrhovaných změn bude v konečném důsledku prospěšné nejen ekonomicky pro systém odpadového hospodářství a občany obce, ale i ekologicky k účinné ochraně a zachování životního prostředí.

Seznam použitých zkratek

BRKO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EKO-KOM	autorizovaná obalová společnost
EU	Evropská unie
ISO	Informační systém o odpadech
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
KO	komunální odpad
MESOH	Motivační a evidenční systém pro odpadové hospodářství
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
20 Katalog odpadů	skupina 20 Vyhláška MŽP č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů
MV	Ministerstvo vnitra
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OZV	obecně závazná vyhláška
POH	Plán odpadového hospodářství
RUD	zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům
SKO	směsný komunální odpad
ÚV ČR	Úřad vlády České Republiky

Seznam použitých zdrojů

Monografické publikace:

GIRLING, Richard. *Rubbish!: Dirt on our hands and crisis ahead*. London: Eden project, 2005. ISBN: 1903919444.

HŘEBÍČEK, Jiří. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Littera, 2009. ISBN: 978-80-85763-54-6.

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.

PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. Plzeň: Nava, 2010. ISBN 978-80-7211-360-6.

PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-150-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualizované a rozšířené vydání Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. ISBN 80-210-3410-6.

VAN DER WALDT, Gerrit. *Municipal management: Serving the people*. Cape Town: Juta, 2007. ISBN 978-070-2171-222.

Právní předpisy:

ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 1, s. 3-16. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737 -1764. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 185/2001 ze dne 15. května 2001, o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074 - 4113. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 187/2016 .ze dne 26. května 2016, o dani z hazardních her. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 71, s. 3000 - 3003. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 218/2000 ze dne 27. června 2000, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104 - 3128. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 243/2000 ze dne 29. června 2000, o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3513 - 3515. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 250/2000 ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 - 3567. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 314/2002 ze dne 13. června 2002, o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 114, s. 6630 - 6640. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 420/2004 ze dne 10. června 2004, o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 138, s. 8078 - 8086. ISSN 1211 – 1244. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2004/138-2004.pdf>

ČESKO. Zákon č. 565/1990 ze dne 13. prosince 1990, o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92, s. 2106 - 2109. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 634/2004 ze dne 26. listopadu 2004, o správních poplatcích, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 215, s. 11415 - 11501. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Nařízení vlády č. 352/2014 ze dne 22. prosince 2014, o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 141, s. 4650 – 4696. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 93/2016 ze dne 23. března 2016, o Katalogu odpadů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 38, s. 1802 – 1831. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 94/2016 ze dne 23. března 2016, o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 38, s. 1832 – 1843. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 294/2005 ze dne 11. července 2005, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 105, s. 5411 – 5444. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 321/2014 ze dne 16. prosince 2014, o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 128, s. 4027 – 4028. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909 – 6966. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 ze dne 17. října 2001, o podrobnostech nakládání s odpady. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 145, s. 8355 – 8420. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 ze dne 15. srpna 2002., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 138, s. 7818 – 7883. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 437/2016 ze dne 19. prosince 2016, o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhlášky č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 178, s. 6994 – 7023. ISSN 1211 – 1244.

Internetové zdroje:

ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Informační systém odpadového hospodářství. In: *Česká informační agentura životního prostředí* [online]. © 2012 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/odpady/isoh>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Počet a věkové složení obyvatel. In: *Český statistický úřad* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPfm=VYSTUP-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&pvo=DEM02&str=v75&c=v3~3__RP2016&u=v75__VUZEMI__43__577987

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Produkce, využití a odstranění odpadu a produkce druhotných surovin v roce 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/48436959/280029-16.pdf/15910262-39cc-4513-833c-95c46a409922?version=1.4>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Vláda se zabývala vykazováním dat o odpadech. In: *Český statistický úřad* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vlada-se-zabyvala-vykazovanim-dat-o-odpadech>

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Jak moderní obce likvidují odpad. In: *Deník veřejné správy* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6671125>

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Musí být odpadové hospodářství ztrátové? In: *Deník veřejné správy* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6695508>

EKO-KOM. O společnosti a systému. In: *Eko-kom* [online]. © 2011 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: <http://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/system-eko-kom/o-systemu>

EPRAVO.CZ. Evropská charta místní samosprávy. In: *Epravo.cz* [online]. © 1999 - 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>

EUROPEAN COMMISSION. Environment. In: *Being wise with waste: the EU's approach to waste management* [online]. Luxembourg: Publ. Off. of the European Union, © European Union 2010. ISBN 978-927-9142-970. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/WASTE%20BROCHURE.pdf>

EUROPA.EU. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION, EUROPE 2020, A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

EUROPA.EU. DECISION No 1386/2013/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>

EUROPA.EU. DIRECTIVE 2008/98/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0098>

EUROPA.EU. Sdělení komise Evropského parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Uzavření cyklu - akční plán EU

pro oběhové hospodářství. In: *Europa.eu* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-614-CS-F1-1.PDF>

EVROPSKÁ KOMISE. Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu. In: *Evropská komise* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:50edd1fd-01ec-11e4-831f-01aa75ed71a1.0017.01/DOC_1&format=PDF

KOMPOSTUJ. Biologicky rozložitelné komunální odpady. In: *Kompostuj* [online]. © 2009 - 2015 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.kompostuj.cz/vime-jak/legislativa/biologicky-rozlozitelne-komunalni-odpady/>

KOMUNÁLNÍ ODPAD. Pojmy. In: *Komunální odpad* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://www.komunalniodpad.eu/?str=pojmy>

MINISTERSTVO VNITRA. Doporučení pro obce a města. Obecní daně. 2009. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. © 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Doporuceni_Obecni_dane.pdf

MINISTERSTVO VNITRA. Stanovisko k zákonnému zmocnění - MVCR. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/mm-05-4-pravni-vyklad.asp>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2015 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/\\$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty/$FILE/OODP-POH_CR_2015_2024_schvalena_verze_20150113.pdf)

OBEC DLOUHÁ LOUČKA. Obecně závazná vyhláška č. 1/2016. In: *Obec Dlouhá Loučka* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.obecdlouhaloucka.cz/>

OBEC DLOUHÁ LOUČKA. Závěrečný účet obce za rok 2016. In: *Obec Dlouhá Loučka* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.obecdouhaloucka.cz/>

OPZP.CZ. Operační program životního prostředí. In: *OPZP.CZ* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <http://www.opzp2014-2020.cz/podporovane-oblasti#osa-3>

REGION MORAVSKOTŘEBOVSKA A JEVÍČSKA. Představení obce Dlouhá Loučka. In: *Region Moravskotřebovska a Jevíčska* [online]. © 2010 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/dlouha-loucka/>

TŘÍDĚNÍ ODPADU. Komunální odpad. In: *Třídění odpadu* [online]. © 2007 - 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.trideniodpadu.cz/komunalni-odpad>

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Národní program reforem České republiky 2017. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. © 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/NPR.pdf>

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Strategie EU 2020. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. © 2009 - 2017 [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>